

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků

v západní části centra Plzně

Evaluation of residence functions of courtyards in

the western part of the center of Pilsen

Jan Souček

Plzeň 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků v západní části centra Plzně“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Plzeň dne 21. dubna 2024

v. r. *Jan Souček*

Zásady pro vypracování práce

1. Stanovte cíle práce.
2. Stanovte metodiku výzkumu – vymezení území, modelových lokalit a metod monitoringu.
3. Proved'te terénní měření a vlastní hodnocení pobytových funkcí.
4. Výsledky zpracujte analytickými a syntetickými metodami.
5. Diskutujte výsledky práce a stanovte doporučení pro rozvoj lokalit vnitrobloků.
6. Proved'te zhodnocení a shrnutí výsledků.

Ekonomická a regionální geografie

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. RNDr. Janu Koppovi PhD. Za odborné vedení a velmi cenné rady a připomínky při zpracování této práce, ale i za vstřícný přístup v průběhu celého dosavadního studia.

Rád bych poděkoval svojí rodině a přátelům za nekonečnou podporu v průběhu studia.

Obsah

Úvod	6
1 Struktura a cíle.....	8
2 Teoretický rozbor problematiky	9
2.1 Vnitroblok.....	9
2.2 Zeleň ve vnitroblocích	11
2.3 Funkce vnitrobloků	13
2.3.1 Nevyužívání vnitrobloků	15
2.3.2 Revitalizace vnitrobloků	16
2.4 Veřejný prostor	17
2.4.1 Využívání veřejného prostoru.....	18
2.5 Přehledy typu zástavby	19
2.5.1 Urbanistický vývoj Plzně.....	21
2.5.2 Urbanismus a urbanizace	21
2.5.3 Historie Plzně.....	23
3 Metodika	24
4 Praktická část.....	27
4.1 Charakteristika zájmového území.....	27
4.1.1 Urbanistický obvod č. 004	30
4.2 Vývoj a prostorové změny zástavby v zájmovém území	30
4.3 Současný stav pobytových funkcí v zájmovém území	36
4.3.1 Vnitrobloky hodnocené dle terénního výzkumu.....	36
4.3.2 Vnitrobloky hodnoceny bez terénního výzkumu.....	50
4.3.3 Hodnocení pobytových funkcí.....	56
5 Návrh na zlepšení kvality pobytových funkcí	64

5.1.1	Revitalizace.....	65
Diskuse		70
Závěr		72
Seznam použitých zdrojů		74
Seznam tabulek		77
Seznam obrázků		78
Přílohy		
Abstrakt		
Abstract		

Úvod

Tématem bakalářské práce je „Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků v západní části centra Plzně“. Území západního centra Plzně bylo zvoleno z důvodu dostatečného množství vnitrobloků, které bude možno tomuto hodnocení předložit. Vnitrobloky v této části centra Plzně jsou nedílnou součástí městské krajiny a sehrávají důležitou roli v životě obyvatel a návštěvníků města. Zároveň se jedná o jednu z nejstarších částí Plzně, která byla využívána již v historii. Kolemjdoucím stejně jako obyvatelům vnitrobloků poskytují klidné prostředí, s dostatkem zeleně, pro setkávání s lidmi, zábavu, hry ale také relaxaci a odpočinek.

Poslední dobou jsou však vnitrobloky vnímané rozdílně od doby jejich výstavby a uvedení do provozu. Mnohé z nich jsou, zaslouženě, vnímány jako zanedbané, neudržované, znečištěné a dokonce nebezpečné. Tento vývoj vnitrobloků dlouhodobě vede k nevyužívání volných prostor jejich majiteli ani kolemjdoucími osobami. Nevyužívaný prostor vnitrobloků pak ztrácí na svém významu a neplní potenciál pro kvalitní trávení volného času (Křížiková a kol., 2016).

Vnitrobloky ve vybraném území urbanistického obvodu č. 004 v západní části centra Plzně momentálně taktéž dosahují poměrně neuspokojivého stavu a vzhledu. Mnoho těchto vnitrobloků pozbývá dostatečné množství kvalitní zeleně, jejich celkový stav je zanedbaný, zdi v ulicích i vnitroblocích jsou opticky poškozeny graffiti a na spoustě míst je také poničený mobiliář. Prostoru chybí kvalitní vybavení infrastrukturou, která by přilákala zpátky zájem nejen rezidentů v přilehlých obytných domech ale také kolemjdoucí návštěvníky (plzen.eu).

Základem této práce je shrnutí a vysvětlení informací v rámci teoretické části. Poznatky z teoretické části jsou poté převedeny do empirické části této bakalářské práce, která je zaměřena na hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků ve vybraném modelovém území v Plzni. Vnitrobloky jsou specifickými prostory, které s sebou přinášejí specifické pobytové funkce a také možnosti využívání tohoto prostoru. Součástí vnitrobloků je zastoupení zeleně, která je právě díky vnitroblokům v určité skryté a soukromé formě (Křivohlávek, Týcová a Štědrá, 2020). V této bakalářské práci je sledován vývoj zástavby

v zájmovém území. Současný stav vnitrobloků je hodnocen na základě předem vybraných pobytových funkcí.

1 Struktura a cíle

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí, teoretické a empirické. První částí je část teoretická, ve které jsou vysvětleny, na základě autorem vybrané, odborné a relevantní literatury, a charakterizovány základní pojmy, nezbytné pro možnost hodnotit pobytové funkce vnitrobloků ve městech. Z pohledů různých autorů jsou vysvětleny pojmy vnitroblok, zeleň ve vnitroblocích, funkce vnitrobloků a je popsán historický vývoj urbanizace města Plzně. Jednotlivé pojmy jsou rozebrány s různou hloubkou na základě osobního pocitu důležitosti pro dané téma. Jedná se hlavně o informativní část, která poskytuje teoretický základ pro hlavní cíl práce, kterýmž je hodnocení pobytových funkcí.

V kapitole vnitrobloků jsou popsány různé druhy rozdělení tohoto druhu zástavby, jelikož jednotlivé vlastnosti druhů vnitrobloků společně přinášejí také rozdílné funkce, které jiné vnitrobloky obsahovat nemohou. Hlavním rozdílem je zde rozdělení podle využití a přístupnosti na veřejné polosoukromé a soukromé. Každý typ je specifický a přináší s sebou jiné funkce.

V praktické části je charakterizován vývoj zástavby a pobytových funkcí jednotlivých vnitrobloků. Pomocí historických map a jiných dalších podkladů hodnoceny pobytové funkce jednotlivých vnitrobloků a s komentářem jejich současného stavu. Ve finální části dle zjištěného hodnocení jsou přineseny racionální návrhy na zlepšení využití prostranství vnitrobloků a jejich pobytových funkcí.

Pro tuto bakalářskou práci jsou stanoveny tři hlavní cíle:

- 1. Po prostudování historických map charakterizovat vývoj a prostorové změny pobytových funkcí ve vnitroblocích urbanistického obvodu č. 004 v Plzni**
- 2. Zhodnotit vybrané pobytové funkce a využití prostoru vnitrobloků v urbanistickém obvodu č. 004**
- 3. Dle výsledků hodnocení vnitrobloků v urbanistickém obvodu č. 004 navrhnout možná zlepšení a varianty na větší míru využití prostranství těchto vnitrobloků a jejich pobytových funkcí.**

2 Teoretický rozbor problematiky

Tématem této části jsou teoretické poznatky o vnitroblocích a souvisejících tématech. V této části je dosavadní souhrn informací a poznatků, který je důležitým základem k vypracování této bakalářské práce a její praktické části. Hlavními kapitolami literární rešerše je charakteristika vnitrobloků a historie urbanismu v Plzni. Vzhledem k zaměření práce je zde pro komplexní pohled také část zaměřena na pobytové funkce, které je třeba charakterizovat a nadále v práci hodnotit.

2.1 Vnitroblok

Pro prvotní charakteristiku pojmu vnitroblok je použita definice z Manuálu vytváření veřejných prostranství pro hlavní město Prahu. V této definici je vnitroblok popisován jako doplňující forma veřejného prostranství a je tedy specifickou kategorií: „*Vnitroblok je rubem uličního prostoru. Je zpravidla klidným prostranstvím se specifickou intimní atmosférou, nabízí neotřelý pohled na město, neboť budovy se do něj obrací zpravidla svou „zadní“ fasádou. Má-li vnitroblok fungovat jako veřejné prostranství, musí být veřejně přístupný z uličního prostoru. Pro vnitřní blok je typické, že má často jen jeden až dva tyto přístupy, domovním průchodem a případně mezerou mezi domy.*“ (Melková et al., 2014, s 46). Vnitrobloky se v urbanizovaném prostoru nacházejí napříč celým světem. Z historického hlediska se jedná primárně o jednotku urbánní morfologie, která byla odvozena z příkladu evropských měst (Dixon, 2013). Vnitrobloky, jsou důležitou součástí měst, ve kterých pomáhají převážně s klimatem díky častému výskytu zeleně v jejich vnitřní části. V centrech měst se často jedná, kromě veřejně přístupných parků, o jedinou větší formu zeleně (Sojková & Kaisenbauer, 2008).

Historickou funkcí vnitrobloků na přelomu 19. a 20. století byla funkce hospodářská. Jednalo se o společný prostor, využíván rezidenty okolní zástavby. Využití bylo například pro vylévání odpadních vod z kuchyně do formy kanalizace, nebo se zde nacházela společná pumpa (Staňková et al., 1991). Typické vnitrobloky, které se na přelomu zmíněných století nacházeli na území Česka, byly rozdělené, rozparcelované na menší zahradní celky podle jednotlivých domů (Melková et al., 2014). Hlavní funkcí aktuálních vnitrobloků je nejen možnost obývat vlastní vnější prostředí, ale také zlepšit vlastní

kvalitu života rezidentům (Sojková & Kaisenbauer, 2008). Vzhledem k různé přístupnosti do jednotlivých vnitrobloků je můžeme rozdělit do čtyř jednotlivých typů:

- *Veřejný vnitroblok* – jedná se o veřejně přístupný vnitroblok. Nenacházejí se zde žádné bariéry, které by bránily ve vstupu do prostoru. V prostoru měst se nejčastěji nachází ve veřejných prostorech.
- *Poloveřejný vnitroblok* – veřejně přístupný vnitroblok se soukromím vlastníkem. Ten určuje možnost vstupu do vnitrobloku. Nejčastějším omezením zde může být časově omezený vstup. Jedná se například o restaurace, kavárny nebo dětská hřiště
- *Polosoukromý vnitroblok* – využíván je určitou skupinou lidí. Zpravidla se jedná o majitele parcely v soukromém vlastnictví. Využití vnitrobloku je tedy pouze pro místní obyvatele.
- *Soukromý vnitroblok* – vnitroblok je ve vlastnictví jednotlivce či rodiny, kterými je také využíván. Jedná se o charakteristický typ pouze pro určitou část vnitrobloku (Jahnová, 2015).

Vnitrobloky mají každý svoje jednotlivé charakteristiky jako je tvar, velikost, expozice, výška a šířka zástavby. Toto jsou charakteristiky se, kterými není možno nijak manipulovat ani je u již existujících vnitrobloků ovlivnit. Vzhledem k existenci těchto vnitrobloků v centrech měst je pak velmi náročné až téměř nemožné provádět stavební změny jako silniční dostupnost či terénní úpravy. Naopak je možnost ovlivnit kvalitu pobytu v jednotlivých vnitroblocích pomocí dostatečné koncentrace zeleně a správného funkčního využití (Sojková, Kaisenbauer, 2008). Vnitrobloky se dají kromě veřejnosti dále rozdělit podle jejich přístupnosti z ulice. Otevřeným vnitroblokem se chápe takový vnitroblok, který má otevřenou jednu ze svých čtyř stěn. Není zde tedy kompletní zástavba po celém obvodu. Polouzavřený na rozdíl od otevřeného má zastavěné všechny

čtyři stěny zástavby. V zástavbě jsou však otevřené průchody, které umožňují volný pohyb z prostoru ulice. Otevřený a polouzavřený vnitroblok napomáhají obecné prostupnosti města díky svým průchodům a zkracují tak vzdálenosti pro pěší. Uzavřený vnitroblok již podle názvu neumožňuje veřejný vstup do jeho vnitřní části. Jedná se o vnitroblok, jehož pozemky mohou využívat pouze rezidenti okolní zástavby. Vnitrobloky se dají neposledně rozdělit podle funkce na:

- *Obytný vnitroblok* – většinou se nachází spíše v soukromém vlastnictví, kde je využíván jako soukromá zahrada obyvatel zástavby. Využití tohoto prostoru se bohužel v současnosti zanechává z důvodů nezájmu o správu těchto území a nečinnosti majitelů. (Sojková & Kaisenbauer, 2008).
- *Vnitroblok veřejných budov* – využití pro širokou veřejnost. Jedná se o prostory veřejných míst jako jsou knihovny, kavárny, školy či muzea
- *Vnitroblok polyfunkční* – jedná se o hybridní spojená již zmíněných možností využití vnitrobloku. Část polyfunkčního vnitrobloku je využívána obyvateli zástavby, část slouží jako veřejná prostranství (Marušková, 2017).

Vnitroblok je tedy vlastní specifická jednotka v městské zástavbě, která může zastávat nejen prostor soukromý s možností odpočinku rezidentů v poměrně tichém a intimním prostředí, ale také prostor veřejný využitý pro restaurační či sportovní účely. Jistou formu vnitrobloků neboli přechodových území shrnuje Gehl (2012) s pohledem na různé části světa. Za takové prostory jsou považovány předzahrádky domů v Anglii, verandy typické pro domy ve Spojených Státech či odpočívadla řadových domů v New Yorku. Problémem je, že tyto oblasti jsou dnes často nahrazovány místy na parkování.

2.2 Zeleň ve vnitroblocích

Zeleň je nedílnou součástí městských celků stejně jako zástavba. Společně tvoří určitý ojedinělý druh ekosystému. Ve městech je nutné, aby byla zeleň správně rozmístěna ke splnění svojí funkce, při špatném rozmístění by mohla působit spíše jako bariéra. Velmi dobrý potenciál pro umístění zeleně, připadá právě vnitroblokům, které se využívají na možnou formu rekreace, ať už soukromé či veřejné. Dle aktuálních územně analytických podkladů hlavního města Prahy zabírá zeleň na veřejně přístupných plochách 25 %. Toto

číslo pak udává velikost zelení pokryté plochy na jednoho obyvatele, která činí 97 m² (Slánský, 2013, s. 8).

Městskou zelení chápeme všechny prvky vegetace vyskytující se na území městské zástavby, včetně všech bodových či liniových prvků. Zeleň je společně s dalšími základním skladebním prvkem městského prostředí. S měnícím se způsobem života, který vede i k změně charakteru osídlení, narůstá význam zeleně ve městech (Pondělíček, 2012, s. 8). Autor dále zmiňuje hlavní funkce zeleně.

Primárními funkcemi jsou:

- Hygienická funkce
- Psychická funkce

Sekundárními funkcemi:

- Klimatická funkce
- Rekreační funkce
- Estetická a prostorotvorná funkce
- Existenční význam

Zeleň se dá rozlišit na veřejnou a soukromou. Veřejné plochy se dají rozdělit do jednotlivých kategorií: (Pondělíček, 2012, s. 8)

- Sídlištní zeleň
- Zeleň u významných budov
- Městské parky, parčíky a parková náměstí a pásy
- Veřejné historické parky
- Uliční stromořadí a doprovodná zeleň komunikace
- Doprovodná zeleň vodotečí a technických děl

Součástí městského interiéru byla vždy nedomyšlitelně právě zeleň, která musí respektovat aktuální vývoj struktury města a reagovat na současný stav. I vzhledem k suburbanizaci center měst zde dochází k častějšímu vzniku opuštěných prostor v centrálních částech měst. Obyvatele se přesouvají z center do periferií. (Šamšulová & Hrubanová, 2013, s. 5). Umisťování zeleně do ploch města by mělo využít potenciál nezastavěných ploch, aby zeleň nebyla následně umisťována do všech prostranství.

Takové umístění by vedlo ke vzniku městské „džungle“ bránící volnému průchodu prostorem.

2.3 Funkce vnitrobloků

Vnitrobloky jsou svým umístěním tvarem či velikostí specifickou urbanistickou jednotkou v městském prostoru. Přinášejí také velké množství funkcí, které se dají v jejich prostoru využívat ať už se jedná o vnitrobloky veřejné nebo soukromé. Definicí pobytových funkcí je v závislosti na autorech několik. Pro základní definici jsem zvolil následující: „Pobytové funkce vnitrobloků jsou takové funkce, které jsou zaměřeny na odpočinek, rekreaci a společenský život. Jedná se například o parky, zahrady, dětská hřiště, sportoviště, kavárny, restaurace nebo obchody“ (Doležalová & Zajíc, 2022, s 31). Tato definice zaměřená spíše na místa než na funkce, popisuje možné využití prostoru po stránce fyzického využití plochy. Definice zaměřená na již dříve zmíněnou zeleň ve vnitroblocích: „Vnitrobloky mohou být využity pro veřejnost různými způsoby. Mohou sloužit jako místo pro odpočinek, rekreaci, sport, kulturu nebo společenské akce. Mohou také sloužit jako místo pro komunitní život nebo jako zelené plochy v centru města“ (Veverková, 2021, s.50). Definice Veverkové může podle mého názoru být částečně zavádějící, jelikož zde zmiňuje pouze veřejnost, pro kterou nemusí být dostupný zdaleka každý vnitroblok. Poslední definice shrnující funkce vnitrobloků: „Vnitrobloky mají potenciál být místem setkávání a společenského života mohou poskytovat prostor pro relaxaci, rekreaci, sport a kulturu. Mohou také sloužit jako místo pro sociální interakci a komunitní život.“ (Doležalová, 2020, s. 123). Z definic víme, že hlavními funkcemi jsou tedy odpočinek, rekreace a společenský život. Zde jsou jednotlivé pobytové funkce v přehledných bodech:

- Parky a zahrady – jsou nejčastějším typem pobytových funkcí vnitrobloků. Jsou to zelené plochy, které poskytují prostor pro odpočinek a relaxaci. Parky mohou být vybaveny lavičkami, stromy, keři, dětskými hřišti sportovišti a dalšími prvky, které podporují relaxaci a rekreaci. Zahrady mohou být soukromé nebo veřejné. Soukromé zahrady jsou často součástí bytových domů a poskytují obyvatelům možnost trávit čas na čerstvém vzduchu v soukromí.

- Dětská hřiště – jsou důležitou součástí pobytových funkcí vnitrobloků. Jsou to místa, kde si mohou děti bezpečně hrát a trávit čas. Hřiště obvykle obsahují prvky, jako jsou skluzavky, houpačky, pískoviště, prolézačky, horolezecké stěny a další. Dětská hřiště podporují fyzický vývoj dětí a pomáhají jim rozvíjet sociální dovednosti.
- Sportoviště – mohou být různého typu, například fotbalová hřiště, tenisové kurty, basketbalové hřiště, workoutové hřiště nebo hřiště pro míčové hry. Sportoviště poskytují prostor pro sportovní aktivity a pohyb. Sportovní aktivity jsou důležité pro zdraví a fyzickou kondici obyvatel města.
- Kavárny a restaurace – mohou být vnitrobloku zajímavým zpestřením. Mohou sloužit jako místo pro odpočinek, posezení s přáteli nebo jako místo pro společenské akce. Kavárny a restaurace podporují společenský život a pomáhají vytvářet příjemné a klidné prostředí.
- Obchody – praktický doplněk vnitrobloku. Mohou poskytovat základní služby, jako je prodej potravin, drogerie nebo tabáku. Obchody vnitrobloku usnadňují obyvatelům přístup k základním potřebám a pomáhají vytvářet příjemné a klidné prostředí.
- Ostatní pobytové funkce – jedná se o další možnosti využití a vybavení vnitrobloků, která proti předchozím nebývají tak častá. Pomáhají oživit a poskytnout obyvatelům možnosti pro trávení volného času. Jedná se o komunitní centra, knihovny, kulturní centra nebo galerie (Doležalová & Zajíc, 2022).
- Bezpečnost – jedná se o funkci ovlivňující atraktivitu vnitrobloku pro obyvatele. Vnitrobloky, které jsou organizované, uklizené a dobře osvětlené vzbuzují v rezidentech větší důvěru a pocit klidu než prostor zarostlý chaoticky vegetací bez jediné pouliční lampy. Proto můžeme častěji sledovat, že bezpečně vypadající a fungující vnitrobloky obývají rodiny s dětmi a senioři, kteří si na bezpečnosti velmi zakládají.
- Dostupnost služeb – možnost navštívit v blízkosti nebo si jen zajít do obchodu pro nezbytné potraviny či drogerii je klíčový faktor v atraktivnosti vnitrobloku.
- Dostupnost do centra – rezidenti pracující, či studující v centru města rozhodně uvítají možnost se právě tam dostat co nejrychleji, ať už pomocí dobře a blízko

dosažitelné hromadné dopravě nebo vlastními dopravními prostředky.
(Veverková, 2021)

Při plánování a rozvoji vnitrobloků je klíčové zahrnout do uvažování tyto pobytové funkce, které způsobují větší atraktivitu a zajímavost pro potenciální či aktuální rezidenty v případě rekonstrukce či revitalizace.

Je důležité zmínit, že jednotlivé typy vnitrobloků jsou předurčené k plnění rozdílných pobytových funkcí. Nemůžeme tedy sledovat a hodnotit stejné funkce u vnitrobloku soukromého s jednotlivými soukromými zahradami a vnitroblok veřejný určený k setkávání nejen rezidentů vnitrobloku.

2.3.1 Nevyužívání vnitrobloků

V aktuální době se potýkáme s problémem nedostatečného využívání potenciálu jednotlivých vnitrobloků. Těchto faktorů je několik a patří k nim:

Nevyřešené majetkoprávní vztahy

Nejčastějším výskytem tohoto problému je ve vztahu mezi nájemníky a soukromým majitelem bytové jednotky, ke které připadá i práva na využívání vnitrobloku. V tom může soukromý majitel bránit.

Nezájem rezidentů

Tento problém je hlavně spojen s nezvykem obyvatel trávit čas jen tak ve veřejných prostorách jako jsou vnitrobloky. Pro rezidenty je často nezajímavou aktivitou procházka po vnitrobloku s posezením na lavičce a dočasným vnímáním prostoru kolem sebe. Této problematice bohužel nenapomáhá často ani správa města. Gehl (2011) ve své knize napsal: „*Musíme v sobě probudit radost chodce, radosti obyvatele veřejných prostorů a budovat obyvatelná města. Musíme je upravit tak, aby se v nich dalo žít, volně a bezpečně se pohybovat, procházet se, klidně nakupovat, pozorovat jejich krásu a památky, hrát si na hřištích, shromažďovat se, odpočívat, sedět v kavárnách venku, když je krásně, slunit se, koupat se, ...Musíme se naučit města obývat.*“

Častým problémem je také určitá nemožnost využívat vnitrobloky jako veřejné prostranství, jelikož možnost procházky nebo posezení na lavičce nenabízejí. Velká část vnitrobloků je rozparcelována do soukromých zahrad přiléhajících k zadní straně

jednotlivých domů. I přes velkou míru uzavření před okolní ulicí v případě soukromých zahrad rezidentů, nedosahují pro některé lidi zahrady dostatečné míry soukromí pro aktivity při, kterých by nebyly rádi viděni.

Parkovací místa

Vzhledem k přeplněnosti města a faktu, že téměř každý obyvatel má dnes svoje vlastní auto, je potřeba tyto vozy někde parkovat. Bohužel většina měst s historickým základem není na takovéto množství aut příliš dobře stavěna. Často se tedy stává, že plocha vnitrobloků, je využita namísto pokrytí městskou zelení, zastavění parkovacími místy.

2.3.2 Revitalizace vnitrobloků

Pojem revitalizace je spojován s určitou regenerací či snad oživením městského prostředí. Na tento pojem se dá opět nahlédnout z několika úhlů pohledu a z jednotlivých vědních disciplín. Tento pojem bychom mohli komplexně definovat: *„Komplexní a integrovanou vizi spojenou s jednáním, vedoucí k řešení městských problémů, směřující k dosažení trvalého zlepšení ekonomických, fyzických, sociálních a také ekologických podmínek v oblasti, která byla předmětem změny.“* (Roperts & Sykes 2000) Z definice můžeme soudit, že se nejedná pouze o znovuoživení poškozených částí měst, ale také vytvoření lepšího prostředí v městské zástavbě, které zmíněné kvality v historii nikdy nedosahovala. Couch (2008) vnímá revitalizaci jako veřejnou politiku, snažící se: *„o znovuoživení poškozených částí měst a jejich uvedení do původního funkčního stavu. V praxi to pak zahrnuje obnovení ekonomické aktivity v místech, kde přestala existovat, restauraci sociálních funkcí v případech, kdy se společnost stala dysfunkční, sociální inkluzi tam, kde došlo k exkluzi, a obnovení environmentální kvality tam, kde byla ztracena.“* Z definic vyvozujeme, že revitalizace se skládá ze tří základních aspektů sociálního ekonomického a samotného fyzického, což je vlastní přestavba. Revitalizace se musí skládat z aspektů všech, jelikož hlavním účelem veřejných prostorů je sociální interakce obyvatel, která při opomenutí kteréhokoliv aspektu nebude probíhat ideálně a obnovený městský prostor bude odsouzen k opakované degradaci.

Proces revitalizace může být náročný z důvodu neochoty některé ze stran podílejících se na úspěšném provedení této obnovy. Do procesu je zahrnuta lokální zpráva, odborníci a také veřejnost. Pokud některá ze stran nesouhlasí s konečnou vizualizací, výsledek revitalizace je poměrně nejasný.

Výsledkem revitalizačního procesu by měla být trvalá proměna problémového, nebo nefunkčního prostoru na kvalitní bezproblémový a funkční, který naplňuje lidské potřeby a jeho funkce vedou až ke zlepšení života rezidentů v určité oblasti. Znamená to, že umožňuje sociální kontakty a rekreaci, ať už aktivní, nebo pasivní a také, pocit bezpečí a všeobecné pohody jak po fyzické, tak psychické stránce, když se v takovémto prostoru nacházejí.

2.4 Veřejný prostor

Vzhledem k jednotlivým druhům vnitrobloků, je potřeba definovat pojem veřejný prostor, který je nedílnou součástí některých typů. Vymežit tento pojem je poměrně složité, jelikož veřejný prostor se dá vnímat jako veškerý prostor, který nás obklopuje, v němž se pohybujeme a který sdílíme s dalšími lidmi. Každý člověk je tedy součástí a společně se podílí na utváření veřejného prostoru. Svoji účastí ovlivňuje ostatní obyvatele tak jako oni jeho. Díky různým náhledům, jak se dá veřejný prostor vnímat a co vše do něj zapadá, nemá tento pojem pouze jednu definici. Definuje ho mnoho autorů z různých úhlů pohledu. Gehl (2012) například definuje veřejný prostor následovně: *„Veřejné prostory města, nebo obytné zóny, poskytují příležitost pro setkávání a denní aktivity lidí, umožňují jim být ve společnosti jiných lidí, vidět se a slyšet navzájem a poznávat jednání spoluobčanů v rozličných situacích.“* Tato definice dle mého názoru popisuje běžné dění a ruch ulice, či náměstí, kde člověk vnímá okolní jevy, které nejsou určené přímo jemu jako jednotlivci. Šilhánková uvádí veřejný prostor takto: *„Nezastavitelný prostor ve městě, který je volně přístupný všem obyvatelům a návštěvníkům města, buď nepřetržitě, nebo s časovým omezením. Základní charakteristika veřejného prostoru je jeho obyvatelnost spojená s užitností pro obyvatele, slouží k provozování nejrůznějších pohybových a pobytových činností.“* Jak můžeme vidět z určité různorodosti definic, není možné zvolit za správnou a měř udávající pouze jednu z nich. Obecně však můžeme říct, že veřejný prostor je veškerý nezastavěný prostor mezi budovami a prostor vně budov, do kterých je veřejný přístup. Z definic je zároveň patrné, že zde dochází k interakci mezi občany, utváří příležitosti pro budování mezilidských vztahů a sdružování. V tomto prostoru se pak lidé potkávají na základě jedné se ze tří provozovaných aktivit. Aktivita nezbytné, volitelné nebo společenské.

Aktivita nezbytné jsou například cesta do školy, zaměstnání, nakupování potravin, čekání na dopravní prostředek nebo čekání na někoho. Jde o aktivity, které člověk dělat musí, neohledně na počasí či roční období, probíhají tedy celoročně a okolní vlivy na ně nemají příliš velký dopad. Často jsou spojovány s chůzí. Volitelné aktivity se skládají z činností, které dělají občané dobrovolně a na základě jejich rozhodnutí, jako například procházka posezení v parku běh a mnoho dalších. Tyto aktivity jsou do velké míry ovlivnitelné a také často ovlivněné okolními vlivy nebo počasím. Spojením aktivit nezbytných a volitelných nám vznikají aktivity výsledné nebo také společenské. Jedná se o propojení veškerých aktivit, probíhajících v přítomnosti jiných lidí ve veřejném prostoru. Těmito aktivitami mohou být například sledování a naslouchání ostatních lidí, konverzace, pozdravy, děti hrající si na hřištích a další veřejné aktivity různého druhu. Odborníci, kterými jsou architekti a projektanti mohou přímo ovlivňovat kvalitu a podmínky setkávání obyvatel a následně tvoření společenských aktivit, protože všechny aktivity a události společnosti jsou hlavní důvodem veřejného prostranství. (Gehl 2012)

2.4.1 Využívání veřejného prostoru

Veřejný prostor, zahrnující parky, náměstí, ulice, chodníky a další volně přístupné oblasti, hraje v životě společnosti nezastupitelnou roli. Představuje scénu pro každodenní interakce, místo setkávání a budování komunity i prostor pro odpočinek, zábavu a kulturní aktivity. Kvalitní a inkluzivní veřejný prostor tak přispívá k prosperitě, zdraví a celkové pohodě obyvatel. Způsob, jakým je veřejný prostor využíván, se liší v závislosti na jeho charakteru, kontextu a specifických potřebách komunity. V ideálním případě by měl být inkluzivní a přístupný všem bez ohledu na věk, pohlaví, socioekonomický status či mobilitu. Toho lze dosáhnout proaktivním plánováním a designem, které zohledňuje potřeby a zájmy různých skupin obyvatelstva. Nejdůležitější roli v tomto procesu hraje participace veřejnosti. Zapojení obyvatel do rozhodování o podobě a využití veřejného prostoru vede k vytvoření prostorů, které skutečně odpovídají jejich potřebám a preferencím. To posiluje pocit sounáležitosti s místem a podporuje zodpovědný přístup k jeho používání (Frankbold, n.d.).

Kromě inkluze a participace hraje klíčovou roli také funkčnost a estetická kvalita veřejného prostoru. Prostory by měly být funkční a usnadňovat pohyb a pobyt v nich. Zároveň by měly být esteticky příjemné a podněcovat k aktivitám a relaxaci. Důležité je

využívání zeleně, kvalitních materiálů a prvků, které podporují biodiverzitu a chrání životní prostředí. Veřejný prostor není statický, ale dynamický fenomén, který se vyvíjí v čase. Je důležité, aby plánování a správa veřejného prostoru reflektovala měnící se potřeby a trendy. To vyžaduje flexibilní přístup a ochotu reagovat na nové výzvy a příležitosti. Využívání veřejného prostoru je komplexní téma s mnoha aspekty. Pro dosažení živých a inkluzivních komunit je nezbytné zohledňovat všechny tyto aspekty a usilovat o komplexní a udržitelný přístup k plánování, designu a správě veřejného prostoru (Nadace proměny Karla Komárka, n.d.).

2.5 Přehledy typu zástavby

Městskou zástavbu v historii každého města mohlo formovat několik faktorů, které měli zásadní vliv na rozmístění jednotlivých budov a jejich funkcí. Na uspořádání měst měli vliv například historický vývoj, geografická poloha nebo socioekonomický status. (Špaček, 2012) Variant, jak nahlížet na rozdělení druhů zástavby je mnoho, Gehl (2011) je například dělí na:

- Tradiční zástavba: Jedná se o kompaktní a smíšenou strukturu s úzkými ulicemi, malými a nízkými budovami. Častý výskyt historických budov a tradičních materiálů. Jedná se o živé a přátelské prostředí posilující sociální interakci a podporující pěší a cyklistickou dopravu. Není zdaleka efektivní, co se týče využití půdy. V dnešní době častý problém s parkovacími místy.
- Moderní zástavba: Dala by se nazvat jako téměř opačnou tradiční zástavbě. Vyskytují se široké otevřené ulice vysoké panelové domy, velké bloky a výškové budovy. Město dělá rozsáhlým, se segregovanou strukturou. Využívají se převážně moderní materiály. Praktická pro dobré využití půdy s velkým výběrem bydlení či pracovních míst. Oslabuje sociální interakci a utváří neosobní prostředí.
- Udržitelná struktura: Smíšená a kompaktní struktura zaměřená na pěší a cyklistickou dopravu, energeticky efektivní budovy a zelené infrastruktury. Snaha využívat kladných vlastností z obou předešlých typů zástavby. Jedná se díky

snížení automobilové dopravy o zdravé a ekologické pojetí městské zástavby. Je to ovšem nejnáročnější a nejdražší typ zástavby v rámci plánování a realizace.

Již zmíněné rozdělení poukazuje na určitý vývoj městské zástavby, který je ovšem stále velmi obecný s ne příliš konkrétními informacemi rozdělení jednotlivých částí měst, které jsou taktéž děleny do různých typů zástavby. Městské části mohou být členěny do následujících typů.

- **Historická zástavba:** Zástavba nese starší druh materiálů používaná spíše v historii než dnes. Mezi tyto materiály lze zařadit například cihlu, dřevo nebo kámen. Častý výskyt historických budov, například kostelů v centrech měst a vesnic. Takováto historická budova pak často tvoří pomyslný střed obce či města. Zároveň se v tomto typu zástavby vyskytují úzké ulice a malé bloky s nízkými budovami. (Halváček 2018).
- **Panelová zástavba:** Byla přinesena do Československa během socialistického režimu. Vyznačuje se velkými bloky poměrně neestetických budov, které ovšem skýtají velký počet ubytovacích jednotek. Tyto blokové budovy jsou tradičně na okrajích měst, kde nezhoršují do takové míry historické centrum města. Uskupení takovýchto budov tvoří tradiční sídliště. (Špaček 2012)
- **Rodinná zástavba:** Typická pro okrajové části města a vesnickou zástavbu. Jedná se převážně o rodinné domy se zahradami, které poskytuje příjemné a rekreační prostředí majitelům těchto pozemků. Nejedná se však o nejefektivnější využití půdy. (David, 2019)
- **Vilová zástavba:** Oblast luxusních staveb nacházející se v prestižních částech měst či obcí. Jedná se o velmi podobný druh zástavy rodinné s rozdílem velikosti staveb a použitých materiálů. Typicky se nachází v lukrativních čtvrtích. (Cílek, 2017)
- **Smíšená zástavba:** Kombinuje obytné, komerční a průmyslové zástavby. Vyskytuje se nejčastěji v centrech měst a dopravních uzlů, která jsou používána všemi způsoby. Tvoří živou a dynamickou oblast díky koncentraci lidí, ať rezidentů nebo cestujících. (Hlavatý, 2016)

2.5.1 Urbanistický vývoj Plzně

Urbanismus Plzně je velmi zajímavé a komplexní téma, které historicky a geograficky stojí na několika faktorech vedoucích k aktuálnímu stavu urbanizované Plzně.

Jedna z hlavních vln urbanizace byla polovina devatenáctého století, kdy se Plzeň stala významným průmyslovým centrem. Této skutečnosti velmi napomohla výhodná geografická poloha na železniční křižovatce. Plzeň se nachází na střetu spojení s Vídní, Prahou a Německem, díky čemuž se do ní v této době dostává velké množství obyvatel dělnické třídy. Vznikly zde předměstí, ale přetvářela se také tvář vnitřního města. Břehy řek Mže a Radbuzy byly rychle obsazeny průmyslovými podniky, Emil Škoda přesunul svůj podnik z centra města na tehdejší okraj. Díky tomuto rychlému nárůstu průmyslu zde zbylo jediné místo pro výstavbu obytné části, a to podél Klatovské třídy (Bělohávek et al., 1967). Společně s nárůstem průmyslu, jak už bylo zmíněno, přichází i velké množství dělníků. Právě v průběhu devatenáctého století zaznamenala Plzeň největší nárůst obyvatel. Stala se tak čtvrtým nejlidnatějším městem České republiky (Čada et al., 2007). Nárůst obyvatel stoupá i v průběhu dvacátého století, s výjimkou druhé světové války, až do osmdesátých let, kde dochází ke stagnaci. V průběhu šedesáti let se počet obyvatel zčtyřnásobil z původních 25 000 obyvatel v roce 1869 na 114 000 v roce 1930. Součástí života v Plzni byly také vlakem dojíždějící dělníci z okolí Plzně. V průběhu dvacátého století rozvoj města stále pokračoval, v podobě růstu města a vzniku nových sídlišť, jako například Jižní předměstí v roce 1925, které sloužilo převážně pro dělníky ve Škodových závodech nebo Slovany v roce 1952 s účelem ubytovat zaměstnance státních podniků. (Domanický, 2010)

2.5.2 Urbanismus a urbanizace

Urbanizace se historicky vnímá jako poměrně komplexní pojem, který je možno sledovat z mnoha hledisek. Jednotlivé vědy (společenské, ekonomické, geografické) se však v minulosti příliš nevěnovali tomuto pojmu v rámci definice. Jednalo se spíše o zaměření na popis jevů v průběhu urbanizace (růst měst, zvyšování počtu obyvatel, hustota zalidnění). Ve zkoumání měst by rozvíjen přístup, vedoucí k produktivnímu propojování historiografie a teoretických disciplín. Urbanizace začala být chápána jako složitý společenský a komplexní proces, součástí jednoho ze základních prvků modernizace společností. (Horská et al., 2002, s. 7). Urbanizaci můžeme definovat následovně:

„Urbanizace neznamená však pouze zvětšování absolutního počtu i relativního podílu lidí žijících ve městech; je to společenský proces, který zasahuje do celé organizace společnosti, mění způsob života i vztahy mezi lidmi. Jako každá velká sociální přeměna je předmětem obav, odporu, ale také obdivu.“ (Musil, 1967 s. 9–10)

Urbanizace může být také o něco zjednodušeně vnímána jako přeměna převážně venkovských společností na společnosti městské. Zmíněná změna proběhla obzvláště z důvodu, že města nabízejí možnosti lepších pracovních pozic a větší dostupnost služeb. V dnešní době převážná část obyvatel vyspělých obývá a pracuje ve městech. Ve městech se hlavně také odehrává klíčové dění v oblasti hospodářství, politiky a technologických rozhodování (Horská et al., 2002).

Je potřeba si urbanizaci nepředstavovat jako zjednodušený proces, který se začal objevovat s prvními městy. Urbanizace probíhala nejen v různých částech světa, ale také v různém časovém úseku. Vzhledem k oblasti, kde urbanizace probíhala má několik forem, v Evropě, USA a Číně. Přesto, že jev urbanizace byl znám již dávno, samotný pojem má jen krátkou historii, jelikož ještě na přelomu 19. a 20. století nebyl znám, ani v literatuře používán. Až v 70. a 80. letech minulého století byl v rámci propojení jednotlivých vědních přístupů pojem stanoven. Propojily se sociologické historické a geografické obory a daly vzniku praktickému pohledu na urbanizaci (Horská et al., 2002). Zmíněná propojení lze znázornit v několika bodech:

- Urbanizaci není možno vnímat pouze popisně jako růst jednotlivých měst či historií měst. Jedná se hlavně o systémovou změnu, která se týká prostorové organizace společnosti celé struktury osídlení.
- Urbanizace je univerzální proces, který má různou podobu na základě typů modernizujících se společností. Jak v socialistických, tak kapitalistických zemích probíhala urbanizace velmi podobně až na drobné rozdíly.
- Za počátky urbanizace se považuje industrializace měst. S tím spojená koncentrace obyvatel byla závislá na pracovní místa vzniklá z průmyslového zaměření měst. S přelomem do 20. století se však dají rozdělit typy urbanizace na industriální a postindustriální, vzhledem k vzestupné tendenci sektoru služeb, který se v tomto období stává motorem narůstající koncentrace obyvatel.

- Urbanizace se neprojevuje pouze na rozložení obyvatelstva. Jedná se také o obecný nárůst městských sídel a jejich velikost. Začínají se projevovat markantní rozdíly ve velikostech měst (velká města narůstají mnohem rychleji). Růst a spojování městských sídel se sídly přilehlých vesnic dává za vznik novým městským celkům jako jsou aglomerace či metropole.

2.5.3 Historie Plzně

Prvními zmínkami blokové zástavby, mimo historické centrum Plzně v okolí náměstí, byly základy modelu, které představil Jan Unger v padesátých letech devatenáctého století. Tento model počítal s pravoúhlými domovními bloky, které by byly položeny podél hlavních cest. Původní plán byl ovšem přerušen díky železničnímu koridoru. Úplně první blokové budovy vznikaly nejdříve v oblasti kolem původního centra. (Ulrich et al., 2009)

Regulační plány plzeňských předměstí vznikají opět v letech 1891 až 1895 (Šimůnek, 2009). Účelem tohoto plánu byla regulace řek, tvorba nábřežních celků a velkých ploch s centry dalších náměstí. I tento plán stejně jako model Ungera počítal s pravoúhlou sítí ulic, vyplněnou bloky zástavby s nezastavěnými vnitrobloky. Přehracování tohoto plánu přichází již v roce 1910, kdy je toto šachovnicové rozvržení města vynecháno. V přepracované verzi se již plánuje forma ulic zбіhajících se do nových kruhových či čtvercových náměstí. Plán ovšem nebyl dobře realizovatelný z důvodu již existující značné zástavby Jižního a Východního předměstí. V téže době je zastaven stavební rozvoj středu města, který si udržel historický nádech již od roku 1900.

V plánu vytvořeném stavebním úřadem roku 1926 jsou již podél Klatovské třídy zastavěné bloky domů lemující tuto ulici od železniční tratě Domažlice až k ulici Dobrovského (Bernardt, 2008).

3 Metodika

Oblastí vybranou pro praktickou část této bakalářské práce je urbanistický obvod c. 004 v Plzni. Výběr tohoto území vychází ze skutečnosti, že v urbanistickém obvodu se nachází dostatečné množství vnitrobloků s různorodým typem zástavby a využitím prostorů vnitrobloků.

K dosažení stanovených cílů byla použita metodika založená na studiu historických map s využitím leteckých snímků a historických kreseb města Plzně. Zhodnocení pobytových funkcí a vývoje zástavby, které byly hodnoceny díky leteckým snímkům, probíhalo za použití GIS Portálu města Plzeň, Geoportálu Plzeňského kraje a OldMapsOnline. Díky těmto webovým stránkám je možno sledovat Plzeň na historických leteckých snímcích či kresbách od roku 1885 do současnosti. Historické plány jsou převážně studovány ve webové aplikaci OldMapsOnline. Tato aplikace publikuje věrohodné mapy poskytované důvěrnými zdroji jako například Národní technické muzeum nebo Západočeské muzeum v Plzni. Tyto mapy pak pomocí webové aplikace zpřístupňuje široké veřejnosti. V rámci studia historických map Plzně se čerpalo také z Historického atlasu města Plzně (Anderle, Šimůnek, Čada & Vichrová, 2009). Změny v zástavbě a pobytových funkcí v této oblasti nelze spolehlivě vyčíst pouze z černobílých fotografických snímků nebo starých plánů města Plzně, proto byly vybrány roky, ve kterých bude vývoj zástavby sledován. Roky vybrány pro sledování vývoje zástavby jsou 1885, 1920, 1947, 1998 a 2021. Dostatečné časové rozestupy zvládnou zachytit jednotlivé zástavbové změny ve sledovaném území.

Metodika této práce vychází částečně z kombinace metodik hodnocení městské zeleně podle Štefla (2014) a hodnocení veřejného prostranství podle Gehla (2011). V rámci kombinace a částečné úpravy těchto dvou metodik dle hodnotících indikátorů se hodnotí současný stav a pobytové funkce vnitrobloků v urbanistickém obvodu č. 004 v Plzni. Zkombinování těchto dvou metodik spočívá v zaměření pouze na část těchto jednotlivých metodik. Zaměřením této práce je kombinace předchozích metodik. Úprava metodik je výběr správných indikátorů, odstranění nerelevantních indikátorů, které by byly použity v práci na jiné téma. Podklady ke zpracování hodnocení jednotlivých pobytových funkcí byla získána na základě terénního výzkumu, analýzou snímků z aplikace Google Earth z roku 2024 a studiem leteckých snímků z GIS Portálu města Plzně.

Tabulka 1: Vybrané indikátory kvality pobytových funkcí v jednotlivých vnitroblocích zájmového území

Název hodnoceného indikátoru	Popis indikátoru	Hodnotící stupnice
<i>Bezpečnost</i>	Přístupnost, osvětlení, stav budov a majetku	Vysoká/průměrná/nízká*
<i>Komfort</i>	Kvalita mobiliáře, čistota a údržba povrchů	Vysoký/průměrný/nízký*
<i>Požitek</i>	Kvalita zeleně, prostor pro hry a relaxaci, celková estetická úroveň	Vysoký/průměrný/nízký*
<i>Dostupnost dopravy</i>	Dobré dopravní spojení a dostupnost MHD	Vysoká/průměrná/nízká***
<i>Parkovací místa</i>	Dostatek parkovacích míst	Vysoká/průměrná/nízká**

*Hodnoceno na základě srovnání jednotlivých vnitrobloků mezi sebou

**Vysoká – nízký počet parkovacích míst s možností využívat prostranství vnitrobloku; průměrná – počet parkovacích míst zabírá částečně plochu vnitrobloku, které se již nedá jinak využít; nízká – velká většina plochy je zabrána parkovacími místy, prostor vnitrobloku je jinak nevyužitelný

***Vzhledem ke srovnatelně kvalitní automobilové dopravě, bude měřena dostupnost k MHD. Vzdálenost bude měřena od nejvzdálenějšího bodu vnitrobloku k nejbližší zastávce MHD. Vzdálenosti všech zastávek MHD jsou velmi nízké hodnocení je vztaženo k ploše zájmového území. Vysoká – do 150 m, průměrná – 150 až 300 metrů, nízká – 300 a více metrů

Zdroj: Štefl (2014); Gehl (2012), vlastní zpracování

V rámci tabulky se nachází hodnotící stupnice vysoký/průměrný/nízký. Pro hodnotící indikátory dostupnosti dopravy a parkovacích míst jsou tyto stupnice popsány a vysvětleny v popisku tabulky 2. Pro bezpečnost, komfort a požitek je potřeba tuto stupnici popsat a vysvětlit z důvodu dobrého chápání tabulky a správné čitelnosti hodnocení. U bezpečnosti se jedná o faktory přístupnosti, osvětlení a stavu budov a majetku. Komfort značila kvalita mobiliáře a čistota a údržba povrchů. Požitek byl pak hodnocen dle kvality zeleně, prostoru pro hry a relaxaci a celkové estetické úrovně. Jednotlivé indikátory budou hodnoceny na základě faktorů, které budou zkoumány v rámci terénního výzkumu.

Vysoká bezpečnost bude reprezentována omezeným přístupem přes určitou formu uzavíratelného vchodu do vnitrobloku, dobrou osvětleností prostranství (v případě soukromých zahrad není potřeba celou plochu pokrývat veřejným osvětlením) a dobrým a bezpečným stavem budov a dalšího majetku. Nízká bezpečnost bude tyto aspekty

promítat v opačném stavu. Průměrná bezpečnost pak bude splňovat pouze částečně tyto faktory, nebo bude část z nich splňovat v sekci vysoký a část z nich v sekci nízké.

Vysoký komfort bude značen dostatkem kvalitního mobiliáře a čistým udržovaným prostředím. Nízký naopak prostředím neudržovaným s výskytem poházených odpadků a poškozeným, zvandalizovaným nebo neexistujícím mobiliářem. Průměrný komfort pak bude splňovat pouze částečně tyto faktory, nebo bude část z nich splňovat v sekci vysoký a část z nich v sekci nízké.

Vysoký požitek bude splňovat dostatečnou atraktivitu pomocí kvalitní zeleně, prostorem a vybavením pro hry a relaxaci a celkovým estetickým dojmem. Do celkového estetického dojmu patří vzhled vnitrobloku, upravenost a estetičnost budov, správné rozložení jednotlivých prvků vnitrobloku. Požitek tímto úzce souvisí s komfortem. Nízký požitek bude tedy v případě nekvalitní nebo nízce zastoupené zeleně, absencí vybavení a prostoru pro odpočinek a hry a celkově neestetickým prostranstvím, tedy graffiti poničené stěny budov, opadaná fasáda, rozbitá okna, neudržovaná zeleň a další neestetické případy.

4 Praktická část

Tato část bakalářské práce je zaměřena na pobytové funkce ve vnitroblocích v modelovém území v Plzni. Hodnocen je nejen vývoj zástavby v podobě vnitrobloků v tomto území v průběhu historie, ale i současný stav vnitrobloků, využití a další prvky. V úvodní části je území charakterizováno jako urbanistický obvod č. 004. Prostorová struktura vnitrobloků sledovaného území spočívá v hodnocení pobytových funkcí jednotlivých vnitrobloků. Hodnocení pobytových funkcí je založeno na předem vybraných indikátorech, a především na srovnávání mezi jednotlivými vnitroblocy. Základem tohoto výzkumu je terénní výzkum. Tam, kde nebyl terénní výzkum umožněn, z důvodu nemožnosti přístupu do vnitrobloku, je využito sekundárních dat v podobě leteckých snímků či analýzy snímků z aplikace Google Earth z roku 2023. Ve většině těchto případů ale budou indikátory označeny jako nehodnocené.

4.1 Charakteristika zájmového území

Vnitroblocy, na které je zaměřena bakalářská práce se nacházejí na území městské části Plzeň 3. Všechny sledované vnitroblocy se nachází v urbanistickém obvodu č. 004. Umístění můžeme vidět z obrázku číslo 1. Vnitroblocy v tomto urbanistickém obvodu vznikaly převážně v průběhu 19. a 20. století, kde docházelo v urbanizaci města a byla potřeba vystavět nové možnosti bydlení poblíž Škodových závodů. Zástavba svým poměrně pravidelných vzorem připomíná šachovnicové uspořádání, jedná se tedy o typickou blokovou zástavbu. V této oblasti se nachází zástavba vhodná pro sledování vývoje staveb v historii a postupné uzavírání jednotlivých staveb do bloků. Absolutní většina ze sledovaných 19 vnitrobloků spadá do soukromého vlastnictví. Tato skutečnost přinášela komplikace při terénním měření a hodnocení aktuálních pobytových funkcí, vybavení jednotlivých vnitrobloků a jejich využití. Díky leteckým snímkům, územnímu plánu města nebo mapám Google Earth je možno sledovat využití daných vnitrobloků, do kterých by byl přístup jinak velmi omezen.

Aktuální verze Územního plánu města Plzně z roku 2023 toto zájmové území označuje jako kompaktní blokový typ zástavby: „*vícepodlažní koncertovaná zástavba, uspořádaná do uzavřených nebo částečně otevřených bloků tvořených městskými objekty při ulicích, se stavební čarou totožnou s čarou uliční, s jasně souvisle vymezeným*

veřejným prostranstvím, typická pro zástavbu širšího centra města a předměstí z 19. a 20. století, založená pravidelná uliční osnova. Pro tuto strukturu jsou charakteristické neveřejné „zelené“ vnitrobloky tvořící odpočinkové zázemí, bez další doplňkové zástavby uvnitř vnitroblok. Toto uspořádání představuje urbanistickou hodnotu, kterou je třeba chránit. Odchytky od tohoto uspořádání jsou možné jen zcela výjimečně, např. u rozlehlých strukturálně nestabilizovaných a představovaných bloků, kdy lze navrhnout na základě předem stanovených regulací i částečnou dostavbu vnitrobloku.“ (Útvar

rozvoje
2023)

Obrázek 1: Poloha zájmového území

koncepte a
města Plzně,

Zdroj: Opendata (2024), vlastní zpracování

Obrázek 2 znázorňuje jednotlivé vnitrobloky označené pro lepší orientaci A-R. Tyto vnitrobloky v zájmovém území byly účelem výzkumu. Vzhledem k malému počtu otevřených vnitrobloků jsou mezi vnitrobloky započteny i nekompletně uzavřené bloky budov.

Obrázek 2: Vnitrobloky v zájmovém území k 29.3.2024

Zdroj: Opendata (2024), vlastní zpracování

4.1.1 Urbanistický obvod č. 004

Tento urbanistický obvod obsahuje všech 19 zkoumaných vnitrobloků a jeden obdélníkový park, který z logiky věci není součástí výzkumu. Všechny tyto vnitrobloky (označeny A-R) jsou předmětem výzkumu, vzhledem k určité otevřenosti jejich vnitřního prostoru. Kromě vnitrobloků a k nim přilehlého praku tvoří urbanistický obvod č. 004 také vlaková zastávka Jižní předměstí. Tato zastávka taktéž nespadá do výzkumu vzhledem k její nesouladnosti s cíli této bakalářské práce. Celková plocha urbanistického obvodu č. 004 zaujímá zhruba 288 080 m² včetně plochy ulic. Z devatenácti vnitrobloků jsou přístupné tři, jedná se o vnitrobloky E, CH a P. Ostatní vnitrobloky, ač z již uvedeného obrázku může být chápáno jinak, přístupné veřejnosti nejsou a jedná se o soukromé vlastnictví. Místa, která by se z obrázku dala považovat za volný průchod jsou k dnešnímu dni uzavřeny bránou, plotem či zdí a znemožňují tedy vstup.

4.2 Vývoj a prostorové změny zástavby v zájmovém území

Jak již bylo zmíněno v podkapitole Urbanistický vývoj Plzně počátek širší zástavby vedoucí jižním směrem od centra, tedy do zájmového území, nastal v druhé polovině devatenáctého století. Tato zástavba se od té doby vyvíjela až dodnes a bude v následujících letech dozajista ve vývoji pokračovat.

Zájmové území zažilo rozmach hlavně v průběhu druhé poloviny devatenáctého století a první polovině století dvacátého. Jednalo se o součást Říšského předměstí. Vzhled Říšského předměstí a jejich volných ploch byl programem regulačního plánu, který k této oblasti vznikla již v době 1845. Zde se s nárůstem nově příchozích dělníků do Škodových závodů, umístěných hned na hranici dnešního urbanistického obvodu 004, počítalo s největším stavebním rozmachem. V regulačním plánu bylo také počítáno s výstavbou železnice, která byla pro tuto oblast do budoucna klíčová. Tato oblast je velmi plochá, čemuž vděčí za umístění na vyšším patře říčních teras. Díky tomuto faktu se jednalo o téměř bezrizikovou oblast ohledně záplav a bylo tedy možné rozšiřovat zástavbu všemi směry. Již v roce 1885 byla oblast značně zastavěna, pravděpodobně jednopatrovými budovami. Anderle a kol. (2009) vysvětluje důvod jednopatrových budov v Plzni a dodává, že až po roce 1930 začala v této oblasti výstavba více patrových domů. Charakteristický vzhled tohoto území v době Říšského předměstí byly menší

činžovní domy. Dokonce ještě ve třicátých letech dvacátého století byla velká část území nezastavěna.

Zástavba v roce 1885 sledovaného zájmového území se nacházela pouze na 14 blocích a pouze 4 z nich tvořily kompletní blokovou zástavbu na všech čtyřech stranách. Bloky s kompletní zástavbou byly dle zvoleného označení bloky A, C, D a F. U ostatních se jednalo o pouze částečnou stavbu, která se lišila svou velikostí a různým umístěním. U bloku M se v záznamu z tohoto roku jednalo pouze o jednu budovu. Do roku 1920 zájmové území zaznamenalo poměrně značný nárůst zástavby. Ve vnitrobloku E došlo k přístavění celé severní stěny a jihovýchodního rohu bloku. Vnitroblok J prošel asi nejmarkantnější změnou za zmíněné období, vnitroblok se zde kompletně uzavřel. Nárůst jeho zástavby byl více než o 50 %. Změna ve velikosti zástavby proběhla také ve vnitroblocích G, CH, K, M, N, O, R.

Mezi roky 1920 a 1947 došlo k největšímu vývoji zástavby ve sledovaném území. Na všech sledovaných blocích je možné v tomto roce sledovat zástavbu. Nejedná se pouze o rozvoj plošný, ale také o růst zástavby do výšky, jelikož v tomto období získává zájmové území částečně svůj dnešní charakteristický vzhled několikapatrových činžovních domů. V této době se také uzavírají další vnitrobloky, konkrétně vnitrobloky K, N, R. Blok, který je v této době výrazně odlišen je vnitroblok CH, který je využíván jako veřejné sportoviště s běžeckou drahou.

Další milník je rok 1998, do kterého území opět prochází značnou proměnou. Zůstává pouze 5 otevřených nebo volně přístupných vnitrobloků. V bloku P volně otevřený prostor zaujímají soukromá garážová parkovací místa. Z veřejného sportoviště nacházejícím se na ploše bloku CH je malý prostor veřejné zeleně a zbytek plochy je zabrán budovou Centrální výroby jídel. Tato budova sloužila jako hlavní kuchyně pro pracovníky ve škodových závodech. Její výstavba započala již v roce 1986. Stavba této budovy nedopadla nejlépe, jelikož zabrala velké množství plochy, které je k dnešnímu dni téměř nevyužitelné. Samotná výdejna už dnes také nefunguje a pouze chátrá. Pokus o vytvoření malého přilehlého parku dopadl celkem žalostně z důvodu jeho okolí. Ten je totiž situován mezi vysokou stavbu jídelny, škodovácí zedí a k ní přilehlé hlavní silnici. Zbylé vnitrobloky již připomínají dnešní vzhled tamní zástavby. K roku 2021 máme pouze tři volně přístupné vnitrobloky, jedná se o E, CH a P. Ostatní vnitrobloky jsou k dnešnímu dni kompletně uzavřené a jedná se o soukromé zahrady nebo parkoviště.

Bloková zástavba typická pro jižní předměstí bude pravděpodobně do budoucna ještě podpořena výstavbou nových činžovních domů, které jsou v plánu k výstavbě na ploše vnitrobloku CH.

Obrázek 3: Historické znázornění zástavby Urbanistického obvodu č 004 z roku 1885

Zdroj: Oldmapsonline (2024), vlastní zpracování

Obrázek 4: Historické znázornění zástavby Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1920

Zdroj: Oldmapsonline (2024), vlastní zpracování

Obrázek 5: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1947

Zdroj: Geoportál Plzeňského kraje (2019), vlastní zpracování

Obrázek 6: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1998

Zdroj: Geoportál Plzeňského kraje (2019), vlastní zpracování

Obrázek 7: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 2021

Zdroj: Geoportál Plzeňského kraje (2019), vlastní zpracování

4.3 Současný stav pobytových funkcí v zájmovém území

Tato kapitola se zaměřuje na analýzu současného stavu pobytových funkcí v zájmovém území. Primárním zdrojem dat pro hodnocení bylo terénní šetření, které proběhlo ve 14 z 19 vnitrobloků Zbylé vnitrobloky, ať už z důvodu nedostupnosti nebo nízké relevance pro danou problematiku, byly hodnoceny na základě sekundárních dat. Sekundární data zahrnovala analýzu letenských snímků a snímků 3D z aplikace Google Earth roku 2024 Tato data umožnila hodnocení vybraných indikátorů pobytových funkcí, specifikovaných v tabulce 1 v kapitole Metodika. Cílem této analýzy je komplexní zhodnocení současného stavu a identifikace oblastí s nízkým standardem pobytových funkcí. Na základě zjištěných poznatků budou navržena doporučení pro zlepšení kvality a atraktivity vnitrobloků v zájmovém území.

4.3.1 Vnitrobloky hodnocené dle terénního výzkumu

Vnitroblok A

Tento vnitroblok se nachází na severozápadě zájmového území mezi ulicemi Husova, Koperníkova, Tylova a Husovo náměstí. Celý blok se rozkládá na ploše zhruba 8 370 m². Jedná se o plně uzavřený a zástavbou obklopený vnitroblok, který spadá celou svojí plochou do soukromého vlastnictví. Vstup je možný pouze rezidentům přes domovní průchody, případně pak obchodům či restauracím. Podle katastrální mapy je území vnitrobloku rozděleno do 6 soukromých ploch, které plní funkci soukromých zahrádek a dvorků k jednotlivým domům zástavby. Plocha vnitrobloku je většinou tvořena zelení. Největší zastoupení zde má rozhodně zatravnění, ploše pak pomáhají v požitku ze stínu 4 vzrostlé stromy. Součástí je také malé soukromé parkoviště v severozápadním rohu vnitrobloku, které ovšem nezabírá velkou plochu a nabízí stání pro 2 až 3 auta. Zástavba nezajišťuje pouze funkci rezidenční, nabízí také služby pohostinství či kadeřnictví. V jihovýchodním rohu zástavby se nachází Živnostenský Úřad města Plzně.

Obrázek 8: 3D snímek vnitrobloku A z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok B

Vnitroblok se nachází mezi ulicemi Husova, Skrétova, Tylova a Koperníkova. Celý blok zaujímá plochu přibližně 7 770 m². Jedná se o plně uzavřený a zástavbou obklopený vnitroblok, který spadá celou svojí plochou do soukromého vlastnictví. Vstup je možný pouze rezidentům přes domovní průchody, případně pak obchodům či restauracím. Plocha vnitrobloku je dle katastrální mapy dělena na 12 jednotlivých soukromých parcel, z nichž pouze dvě jsou pokryty zelení. Ta se nachází v severovýchodním bloku za budovou zubní ordinace, tvoří ji převážně zatravněná plocha se dvěma vzrostlými stromy. Největší dominantou plochy je pak velké parkoviště společně s budovou tvaru obráceného L, která téměř pólí vnitroblok. Parkoviště zaujímá většinu volné plochy vnitrobloku a neposkytuje tedy příliš komfortu a požitku z tohoto území. Nabízí parkovací místa autům rezidentů, kterých se na plochu vejde přes 35. Vjezd je možný pouze po otevření vysoké brány, která zajišťuje vjezd pouze rezidentním nebo zvaným

osobám. Zástavba nezajišťuje pouze funkci rezidenční, nabízí také služby pohostinství či kadeřnictví.

Obrázek 9: 3D snímek vnitrobloku B z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok C

Vnitroblok je obklopen ulicemi Husova, Kardinála Berana, Tylova a Skrétova. Celý blok zaujímá plochu přibližně 6 390 m². Jedná se o plně uzavřený a zástavbou obklopený vnitroblok, který spadá celou svojí plochou do soukromého vlastnictví nebo je polosoukromým prostorem. Vstup je možný pouze rezidentům a studentům přes domovní a školní průchody, případně pak obchodům či restauracím. Vnitrobloku je katastrálně dělen na pouhé 2 plochy. Obě tyto plochy jsou plně pokryté zelení a poskytují tedy dobré a komfortní zázemí pro rezidenty a studenty, kteří do ploch mohou vstoupit. Školní pozemek je zde vybaven mobiliářem pro možnost rekreace studentů v klidném prostředí. Plocha je převážně zatravněná s několika vzrostlými stromy na soukromém pozemku. V zástavbě tohoto bloku se nachází budovy hned dvou škol. V severovýchodním rohu

zástavby se jedná o Fakultu zdravotnických studií Západočeské univerzity a v rohu jihovýchodním střední školu Bezpečnostní a správní akademie Plzeň.

Obrázek 10: 3D snímek vnitrobloku C z roku 2024

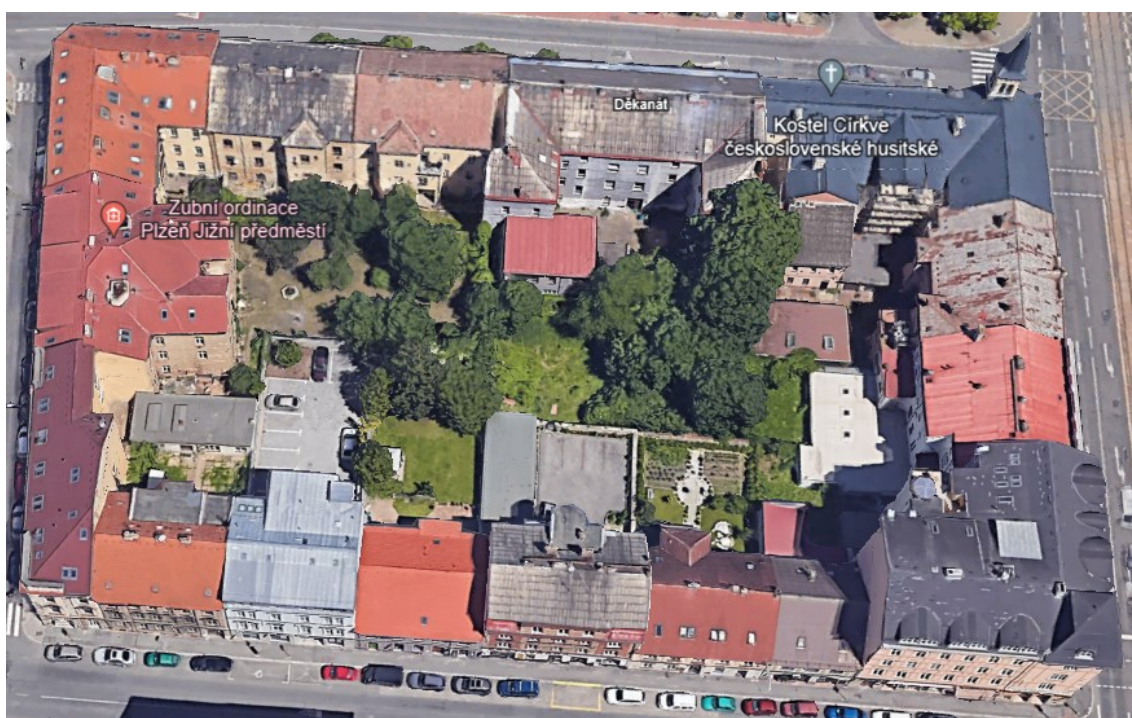
Zdroj: Google Earth

Vnitroblok D

Tento vnitroblok uzavírá severní stranu zájmového území na východním rohu. Nachází se mezi ulicemi Husova, Klatovská, Tylova a Kardinála Berana. Celý blok zaujímá plochu přibližně 10 300 m². Jedná se o plně uzavřený a zástavbou obklopený vnitroblok, který spadá celou svojí plochou do soukromého vlastnictví. Vstup je možný pouze rezidentům přes domovní průchody, případně pak obchodům či restauracím. Prostor vnitrobloku je rozdělen na 10 katastrálních parcel, k čehož 8 je pokryto zelení. Jedná se převážně o pokryv trávou a nízkým porostem který je ovšem doplněn nadprůměrným

počtem vzrostlých stromů. I přes vybavení soukromého prostoru atrakcemi dětského hřiště není prostor kvůli neupravenosti a nepořádku příliš lákavý pro rekreaci a hry. Zbývá dvě území jsou pokryta parkovišti s kapacitou zhruba 16 míst a jedním místem pro invalidy. Jedno z parkovišť spadá do soukromého vlastnictví, druhé pak patří k vjezdu pobočky PMDP z Tylovy ulice. Zástavba nezajišťuje pouze funkci rezidenční, nabízí také služby pohostinství či kadeřnictví. V severovýchodním rohu zástavby se nachází historická stavba Kostela Krista Dobrého pastýře.

Obrázek 11: 3D snímek vnitrobloku D z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok E

Vnitroblok se nachází v západní části zájmového území naproti stěně bývalých Škodových závodů. Je obklopen ulicemi Tylova, Koperníkova Plachého a Korandova. S rozlohou bloku přes 24 000 m² se jedná o bezkonkurenčně největší vnitroblok ze zájmového území. Zároveň není vnitroblok kompletně obehnán zástavbou a jedné se tedy o vnitroblok veřejný. Průchody můžeme najít v západní stěně zástavby z ulice Korandova, kde se nachází hlavní vjezd a vstup do prostoru vnitrobloku. Další průchod ústí z ulice Plachého, který je pouze chodeckým vstupem tvořeným tunelem v budově. Plocha využitelné části vnitrobloku je přibližně 6 650 m². Součástí vnitrobloku je také

54 soukromých ploch, které tvoří zahrady, dvorky a garážová stání jednotlivým domům zástavby. Na ploše těchto soukromých parcel se jedná o pokrytí zelení. Převážně jsou plochy zatravněné, doplněné dvěma až třemi vzrostlými stromy na jednu soukromou plochu. K uzavřeným plochám patří také oplocené dětské hřiště 16. mateřské školy, která se nachází v budově v západní stěně zástavby. Veřejná část vnitrobloku je kombinací neudržovaného parkoviště se zatravněnou plochou podobného rázu. Hned u hlavního vstupu se nachází neupravené a nevzhledné garáže společně s malým skladem potravin. V centrální části veřejného prostoru jsou pozůstatky dětského hřiště, které ani zdaleka nesplňuje bezpečnostní podmínky pro hru malých dětí. Ze země zde vyčnívají zbylé podnože laviček, dětské pískoviště je z poloviny zarostlé trávou, a i přes psaný zákaz na tabuli s pravidly hřiště je v něm mnoho nedopalků cigaret. Tato centrální část je osvětlena pouze dvěma lampami, které ani zdaleka nezajistí dostatečné množství světla pro pocit bezpečí při průchodu. Ve východní části po pravé straně od vstupu z Plachého ulice se nachází travnatá plocha se starými rezavými sušáky na prádlo. Nedaleko nich se nachází poměrně nově vypadající, ač spíše vybavené, workoutové hřiště, ze kterého je i přes jeho poměrně krátkou existenci očividná určitá forma vandalismu. Uprostřed tohoto veřejného prostoru umocňuje dojem dominantní stavba elektrické spínací stanice, která je obehnána vysokou betonovou zdí se dvěma ostnatými dráty na jejím vrchu. Za spínací stanicí se vyskytuje ještě jedno malé prachovo-šterkové parkoviště následované pozůstatky pobořené budovy. V této oblasti se na spoustě místech povalují rezavé kusy kovu, střepy a zbytky ostnatých drátů. K již zmíněnému prachovému parkovišti přiléhá dětské hřiště 16. mateřské školy, které je na vrchu oplocení taktéž obehnán dvojitým ostnatým drátem. Vnitroblok dlouhodobě nesplňuje morální ani technické hranice, čehož si již město Plzeň všimlo a tomuto vnitrobloku připravilo revitalizaci (UMO, 2023).

Obrázek 12: 3D snímek vnitrobloku E z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok F

Blok obklopují ulice Tylova, Skrétova, Plachého a Koperníkova. Celý blok se rozprostírá na ploše přibližně 15 200 m². Vnitroblok je po celém svém obvodu kompletně uzavřen zástavbou. Jedná se tedy o vnitroblok soukromý, do kterého mají vstup pouze rezidenti a nájemníci přes soukromé průchody. Vnitroblok je rozdělen na 26 katastrálních parcel, ze kterých pouhá dvě slouží jako parkoviště. Takto využitý prostor tedy zabírá pouze zlomek z celkové plochy vnitrobloku. Zbylé soukromé zahrady přilehlé k jednotlivým rezidenčním domům vykazují velké množství zeleně. Dochází zde ke kombinaci travnatých porostů a okrasných květin a keřů společně se vzrostlými stromy. Jednotlivé soukromé zahrady také vytvářejí dojem péče o zeď a celkovou udržovanost. Zástavba nezajišťuje pouze funkci rezidenční, nabízí také služby pohostinství či kadeřnictví.

Obrázek 13: 3D snímek vnitrobloku F z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok H

Dalším vnitroblokem sousedícím s Klatovskou třídou, která doplňuje ulice Tylovu, Plachého a Kardinála Berana, je vnitroblok H. Blok se svou přibližnou rozlohou 18 480 m² zaujímá post druhé největší zástavby v zájmovém území. I přes velký počet katastrálních parcel, v tomto případě 61, zde zeleň, a tedy možnost relaxace a dětských her zaujímá poměrně malou část plochy. Zbývá plocha tohoto zástavbou uzavřeného, a tedy soukromého vnitrobloku, totiž plně zabírá prostor parkoviště. To se nachází v celé severní části ať už jako parkoviště otevřené s omezeným vjezdem, kvůli plechové bráně, nebo jako garážová zástavba s příjezdovou šterkovou cestou v západní části.

Obrázek 14: 3D snímek vnitrobloku H z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok CH

Blok mezi ulicemi Plachého, Koperníkova, Nerudova a Korandova se rozkládá na ploše o rozloze 15 450 m². Jeho zástavbu, která je typická pro blokové stavby v zájmovém území, lze nalézt pouze na východní stěně tohoto bloku. Zbylé části jsou zabrány malým parkem podél Korandovi ulice a dominantní stavbou Centrální výdejny jídel. Tato na poměry oblasti nadměrně rozsáhlá stavba měla za účel vařit pro zaměstnance a dělníky ze Škodových závodů. Výstavba proběhla v osmdesátých letech, ale už před rokem 2010 byl její provoz definitivně ukončen. Do dnešního dne pouze zabírá prostor a snižuje estetičnost oblasti. Okolí stavby se využívá jako soukromé parkoviště. Při blokové části

zástavby je plocha rozdělena na 13 katastrálních parcel. Čtyři z nich jsou soukromé předzahrádky jednotlivých domů, které ovšem nenabízejí téměř žádnou zeleň. Posledním je příjezdová cesta tvořena stejným šterkovým povrchem jako většina předzahrádek.

Obrázek 15: 3D snímek vnitrobloku CH z roku 2024

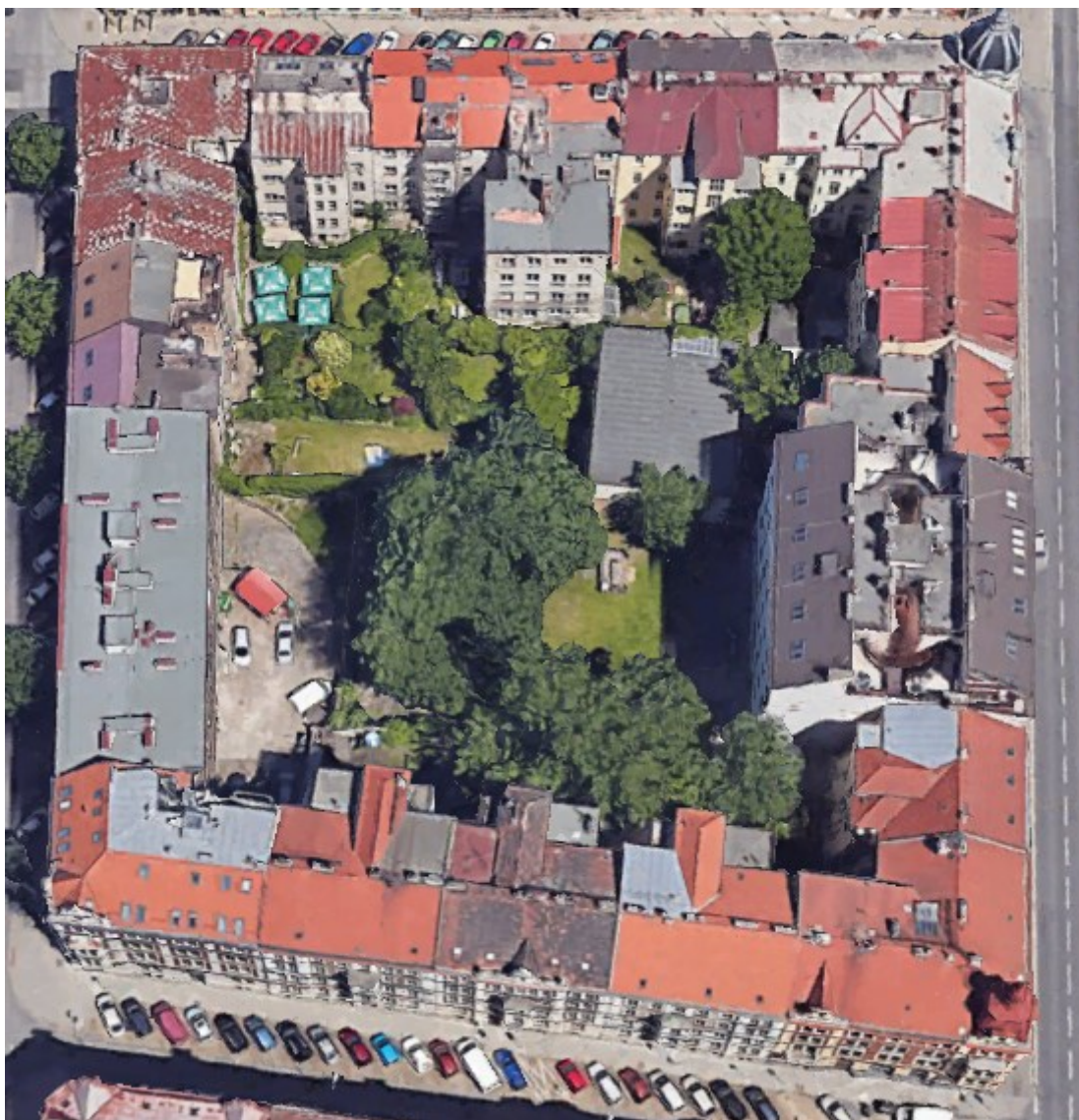

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok K

Blok přiléhající ke Klatovské třídě, která společně s ulicí Plachého Nerudova a Kardinála Berana tvoří součást východní hranice tohoto zájmového území. Blok se mezi těmito čtyřmi ulicemi rozprostírá na ploše přibližně 12 300 m². Vzhledem k jeho kompletní blokové zástavbě se jedná o další ze soukromých vnitrobloků v tomto zájmovém území. Plocha vnitrobloku je rozdělena pomocí plotů nebo zdí na 13 jednotlivých soukromých ploch. Ty jsou většinou pokryty zelení s výskytem několik vzrostlých stromů. Při jihozápadním rohu vnitrobloku je poměrně značná plocha využívaná jako parkoviště. Při severní straně stejné stěny je ještě možno vidět zahrádku indické restaurace, která bohužel svou funkci pohostinství musela ukončit. I přes úbytek takovéto služby je zástavba využívána nejen jako rezidenční, ale nabízí funkci pohostinství či knihkupectví.

Obrázek 16: 3D snímek vnitrobloku K z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok L

Blok sousedící se stěnou Škodových závodů obklopují ulice Nerudova, Koperníkova, Bendova a Korandova. Zástavba tohoto bloku není uzavřena po celém obvodu, nicméně tyto mezery v zástavbě jsou doplněny bránami k soukromým či firemním vjezdům do vnitrobloku. V tomto prostoru o velikosti přibližně 13 890 m² se dá najít jedno z nejmenších zastoupení zeleně, ze všech vnitrobloků v zájmovém území. Zmíněné zbytky zeleně můžeme najít za Střední odbornou školou obchodu, užitého umění a designu, a také za bytovým domem v jihovýchodním rohu zástavby. Veškerá zbylá plocha je

rozdělena na 35 katastrálních parcel a je zastavěna soukromými garážemi, nebo je využívána jako parkoviště pro zaměstnance v Pozemkovém úřadu města Plzně, či pro zákazníky stavebnin a autoservisu.

Obrázek 17: 3D snímek vnitrobloku L z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok M

Ulice Nerudova, Skrétova, Bendova a Koperníkova tvoří hranici dalšího vnitrobloku v centrální oblasti zájmového území. Jedná se o vnitroblok plně soukromý, díky zástavbě, která je zde kompletní. Dle katastrálního dělení se v prostoru vnitrobloku nachází 15 jednotlivých celků. Ty tvoří povětšinou soukromé zahrady sloužící pro relaxaci místních rezidentů. Tyto plochy jsou zatravněné s výskytem vzrostlých stromů, některé jsou, dle dobře čitelných leteckých a 3D snímků vybavené bazénem či atrakcemi pro dětské hry. Z Koperníkovy ulice vede tunelový vjezd zástavbou do vnitrobloku, na soukromé parkoviště, které vybíhá hluboko do této plochy. Další parkoviště vede z ulice Bendova, které využívají zaměstnanci přílehlé Hotelové školy.

Obrázek 18: 3D snímek vnitrobloku M z roku 2024

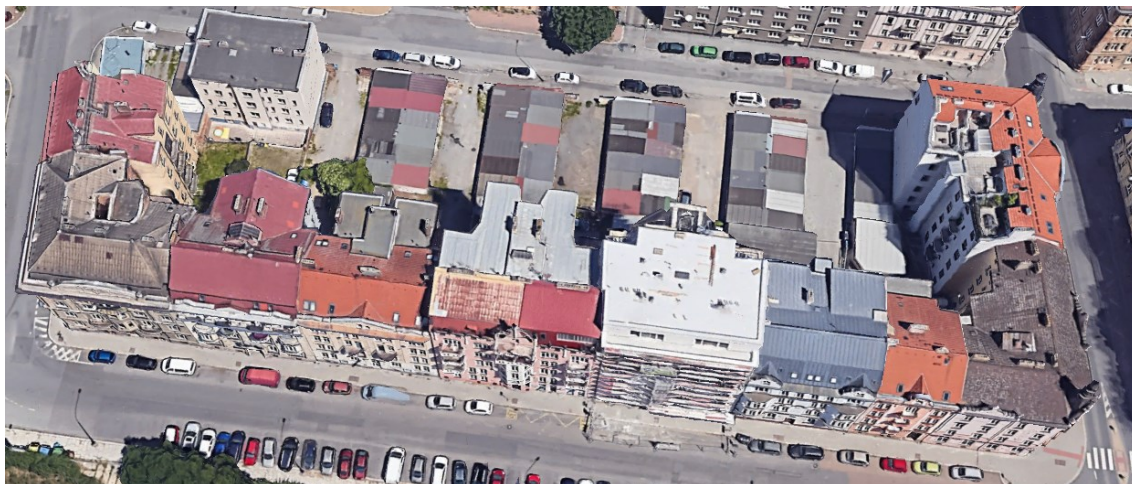

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok P

Dalším veřejně přístupným vnitroblokem je vnitroblok P, který se nachází mezi ulicemi Bendova, Koperníkova, Hálkova a Korandova. Plocha vnitrobloku 7 700 m² je v zájmovém území výjimkou, neboť je zde zeleň shrnuta do jednoho středně vzrostlého stromu v západní části vnitrobloku. Zbytek plochy, která je veřejně přístupna kolemjdoucím, je tvořena pouze pěti, místy znečištěnými, příjezdovými cestami k soukromým garážím, které dohromady tvoří 74 katastrálních parcel. Tento poměrně nevzhledný prostor přehledně viditelný z Bendovi ulice je doplněn o vizuál několika starých z venku zchátralých budov. Při úpatí těchto staveb se povalují pytle s odpadky, či části omítky, která ze zdí budov opadala v průběhu let. Plocha vnitrobloku je příkladem jednoho z nejhorších využití v rámci pobytových funkcí, které by mohla bloku přinášet.

Obrázek 19: 3D snímek vnitrobloku P z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok R

Posledním vnitroblokem, jehož součástí hodnocení je terénní výzkum je situován do jihovýchodního rohu zájmového území ke Klatovské třídě, která společně s Bendovou, Skréťovou a Hálkovou ulicí tvoří jeho hranice. V těchto hranicích o velikosti přibližně 12 180 m² s jedná o vnitroblok R. I v tomto případě je vnitroblok soukromý vzhledem k jeho uzavřené zástavbě po celém obvodu. Jeho vnitřní plocha je katastrálně dělena na 19 území. Ta jsou využívána k soukromým účelům rezidentů a jejich plocha je převážně pokryta zelení doplněnou stromy. Zhruba v polovině vnitrobloku je tato komfortně vypadající plocha přerušena parkovištěm, které plochu souvislé zeleně púlí. Součástí parkoviště jsou ještě malé přístavby s neurčitelným využitím.

Obrázek 20: 3D snímek vnitrobloku R z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

4.3.2 Vnitrobloky hodnoceny bez terénního výzkumu

Vnitroblok G

Obdélníkový blok lemují ulice Tylova, Kardinála Berana, Plachého a Skrétova. Zaujímá v centrální části zájmového území přibližně 15 000 m². Vnitroblok je po celém svém obvodu uzavřen zástavbou budov s výjimkou v západní stěně, která není kompletně spojena. V tomto místě se nenachází vstup do vnitrobloku, nýbrž vjezd na parkoviště uzavřen vysokou plechovou bránou. Využitelná plocha vnitrobloku je katastrálně rozdělena na 19 soukromých ploch. Šestnáct ploty nebo zdmi rozdělených zahrad slouží k relaxaci obyvatel vnitrobloku a jejich plocha je pokryta zelení s několika vzrostlými stromy. Zbylé tři pak svoji plochu nabízejí k parkování automobilů. Parkoviště v severní části je soukromé k ustájení vozidel rezidentů. Druhé parkoviště přiléhající k západní stěně pak umožňuje parkování zaměstnanců v Krajské hygienické stanici Plzeňského kraje. Zástavba opět neplní pouze funkci rezidenční, můžeme zde najít několik restaurací či obchodů s potravinami.

Obrázek 21: 3D snímek vnitrobloku G z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitrobloky I a J

Tyto vnitrobloky se společně nacházejí ve středu zájmového území mezi ulicemi Plachého, Kardinála Berana, Nerudova a Koperníkova a odděluje je ulice Skrétova. Tyto bloky zabírají plochu I 10 300 m² a J 8 500 m². Vzhledem k jejich podobné velikosti umístění i rozložení jejich vnitřního prostoru jsou hodnoceny společně. V rámci ani jednoho z těchto vnitrobloků se nepodařilo provést terénní výzkum, a proto jsou indikátory bezpečnost a komfort nehodnoceny, jelikož hodnocení pouze na základě leteckých a 3D snímků by nebylo průkazné. Oba vnitrobloky jsou rozděleny do 13 a 10 katastrálních parcel, která jsou vyplněna travnatým porostem doplněným optimálním počtem zeleně vyšších pater. Z analýzy leteckých snímků lze vyčíst určitou upravenost a

pěči o prostor jednotlivých zahrad, vybavených různými prvky pro relaxaci či zábavu.

Obrázek 22: 3D snímek vnitrobloku I z roku 2024

Obrázek 23: 3D snímek vnitrobloku J z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok N

Blok obklopen ulicemi Nerudova, Kardinála Berana, Bendova a Skrétova zaujímá plochu přibližně 7 140 m². Vnitroblok je kromě jihozápadního rohu bloku, který je využit jako parkoviště pro rezidenty, kompletně obehnan zástavbou, která neumožňuje do tohoto soukromého vnitrobloku vstup veřejnosti. Jeho vnitřní prostor je rozdělen do 7 katastrálních parcel, ze kterých je 6 využíváno jako soukromé zatravněné zahrady s nízkým výskytem vzrostlých stromů. Ve východní části se nachází soukromý vjezd na malé parkoviště s malou garáží. Budovy v severozápadním rohu jsou v poměrně špatné estetické kondici, což dozajista snižuje požitek z trávení volného času v prostorách tohoto vnitrobloku.

Obrázek 24: 3D snímek vnitrobloku N z roku 2024

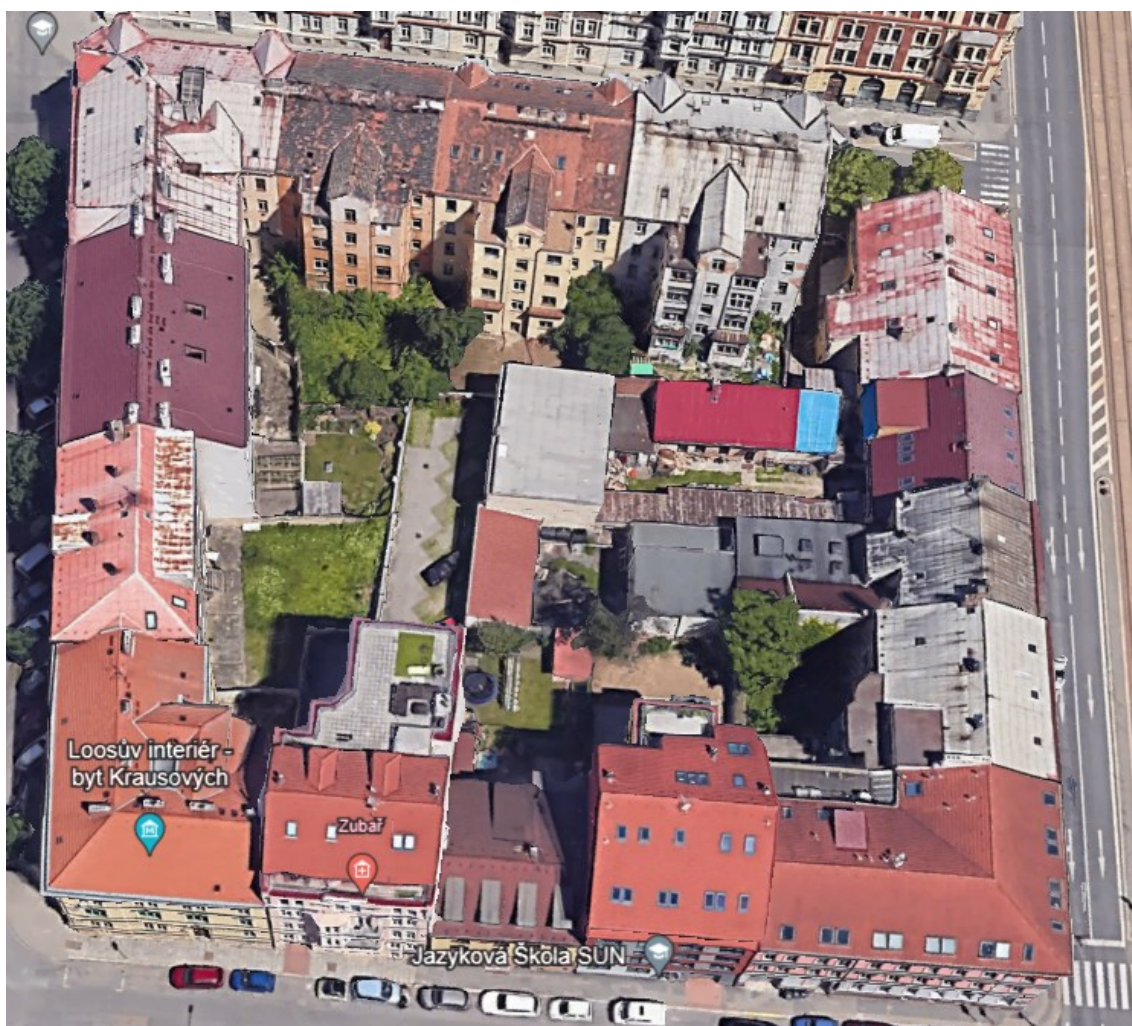

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok O

Přes Klatovskou třídu, která doplňuje ulice Nerudova, Bendova a Kardinála Berana, sousedící blok s Obchodní akademií v Plzni, je taktéž vnitroblokem soukromým, do kterého mají vstup pouze místní rezidenti a studenti jazykové školy sídlící v jižní stěně této zástavby. V prostoru 7 500 m², které tento blok zaujímá se nachází 25 katastrálních parcel a také soukromá parkovací místa. I přes podobnou velikost se sousedním vnitroblokem je využití zdejší plochy velmi odlišené. Plocha je převážně zastavěna drobnými domky s neurčitelným využitím, soukromým parkovištěm a také i z leteckých snímků zřejmým nepořádkem. Zeleň je zde pouze při západní části vnitrobloku, kde vypadá poměrně zanedbaná a nevyužitá.

Obrázek 25: 3D snímek vnitrobloku O z roku 2024

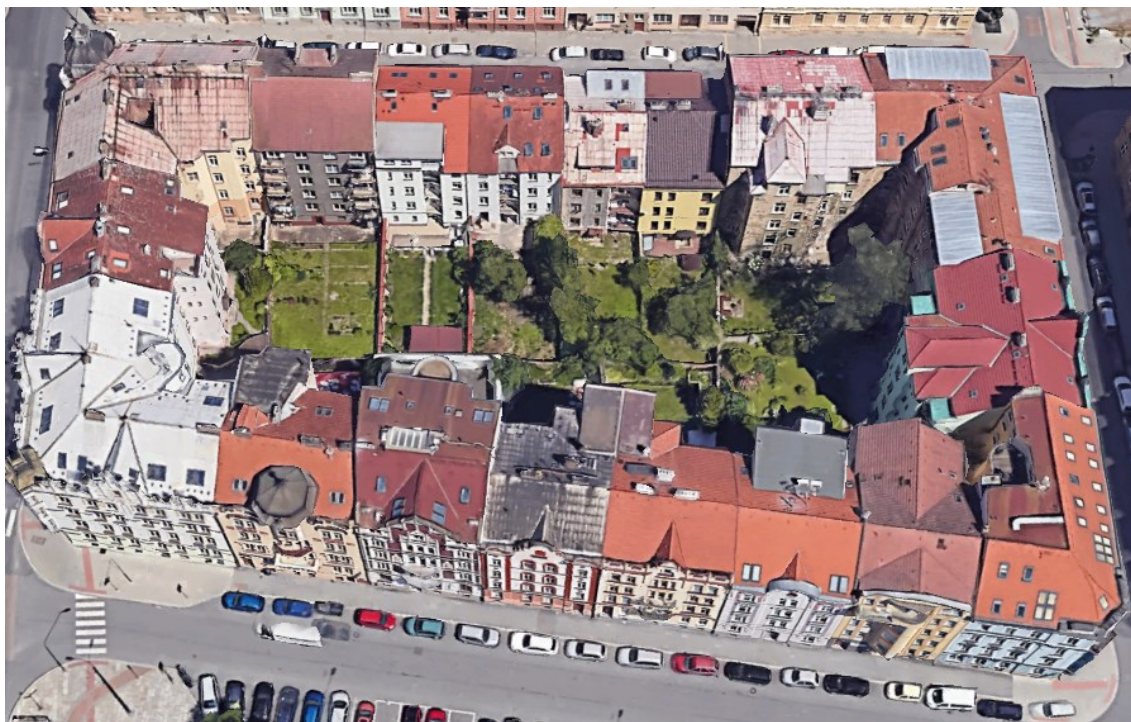

Zdroj: Google Earth (2024)

Vnitroblok Q

Posledním vnitroblokem, kde se nepodařilo provést terénní šetření, je blok zástavby mezi ulicemi Bendova, Skrétova, Hálkova a Koperníkova, tedy na jižní straně zájmového území. Dle katastrální mapy se jedná o 10 rozdělených území na vnitřní ploše tohoto bloku. Devět z nich zřejmě slouží svým rezidentům jako soukromé zahrady s možností oddechu a relaxace. Tyto plochy jsou převážně zatravněné s malým zastoupením v nižším stromovém patře a jedním vzrostlým stromem. Zbylé území patří restauraci Plzeňský trpaslík, která toto místo zasazené do tichého prostředí vnitrobloku využívá jako venkovní posezení restaurace. Zástavba nezajišťuje pouze funkci rezidenční, nabízí také služby pohostinství či wellness.

Obrázek 26: 3D snímek vnitrobloku Q z roku 2024

Zdroj: Google Earth (2024)

4.3.3 Hodnocení pobytových funkcí

Tato část bakalářské práce je věnována hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků (A-R) v zájmovém území dle stanovené metodiky. Zvolené hodnotící indikátory, které budou hodnoceny, jsou bezpečnost, komfort, požitek, dostupnost dopravy a parkovací místa. Hodnocení jednotlivých indikátorů pobytových funkcí bylo značně ovlivněno přístupností jednotlivých vnitrobloků v zájmové oblasti. Přístupnost zapříčiňovala možnost provést terénní šetření důležité pro možnost zhodnocení. Zdaleka ne všechny vnitrobloky na tomto území jsou veřejně přístupné a terénní šetření zde z tohoto důvodu nebylo možné použít pro hodnocení indikátorů. V případě soukromého vnitrobloku je hodnocení provedeno na základě studia 3D snímků z aplikace Google Earth a leteckých snímků. V případě indikátorů, jež nelze z leteckých či 3D snímků vyčíst, jsou tyto pobytové funkce zapsány jako nehodnocené, jelikož úroveň těchto indikátorů může být individuálně ovlivněna v jednotlivých vnitroblocích. Výsledky hodnocení indikátorů jsou zaznamenány v tabulce 2.

Pro získávání dat k hodnocení pobytových funkcí pomocí vybraných indikátorů, byla také zvolena dotazníková metoda. Tato metoda byla v případě 19 vnitrobloků složených z velkého množství jednotlivých bytových domů náročná na získání respondentů. Z tohoto důvodu malého a nereprezentativního vzorku odpovědí z každého jednotlivého vnitrobloku, nebyla dotazníková metoda pro vyhodnocování jednotlivých indikátorů pobytových funkcí použita.

Z vnitrobloků v zájmovém území jsou otevřené, a tedy veřejnosti přístupné pouze tři z nich, jedná se o vnitrobloky E, CH, a P. U těchto tří vnitrobloků se dala očekávat určitá rozdílnost ve využití prostoru vnitrobloku než u ostatních uzavřených vnitrobloků s vnitřním prostorem v soukromém vlastnictví.

Tabulka 2: Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků v zájmovém území

Vnitroblok	Název hodnoceného indikátoru				
	Bezpečnost*	Komfort*	Požitek*	Dostupnost dopravy***	Parkovací místa**
A	Vysoká	Průměrný	Průměrný	Vysoká	Vysoká
B	Průměrná	Průměrný	Průměrný	Vysoká	Nízká
C	Vysoká	Vysoký	Průměrný	Průměrná	Vysoká
D	Průměrná	Nízký	Průměrný	Průměrná	Průměrná
E	Nízká	Nízký	Nízký	Průměrná	Průměrná
F	Vysoká	Vysoký	Průměrný	Průměrná	Vysoká
G	Vysoká	Nehodnocen	Nehodnocen	Nízká	Nízká
H	Průměrná	Průměrný	Průměrný	Průměrná	Nízká
CH	Průměrná	Nízký	Průměrný	Průměrná	Nízká
I	Nehodnocena	Nehodnocen	Vysoký	Průměrná	Vysoká
J	Nehodnocena	Nehodnocen	Vysoký	Nízká	Vysoká
K	Průměrná	Nízký	Průměrný	Nízká	Průměrný
L	Nízká	Průměrný	Průměrný	Průměrná	Nízká
M	Průměrná	Průměrný	Průměrný	Průměrná	Průměrný
N	Nehodnocena	Nehodnocen	Průměrný	Průměrná	Vysoká
O	Nehodnocena	Průměrný	Průměrný	Průměrná	Průměrný
P	Nízká	Nízký	Nízký	Průměrná	Nízký
Q	Nehodnocena	Nehodnocen	Průměrný	Průměrná	Vysoký
R	Průměrná	Průměrný	Průměrný	Průměrná	Průměrný

E, CH, P – veřejně přístupné plochy vnitrobloků, ostatní patří do soukromého vlastnictví (nepřístupné veřejnosti)

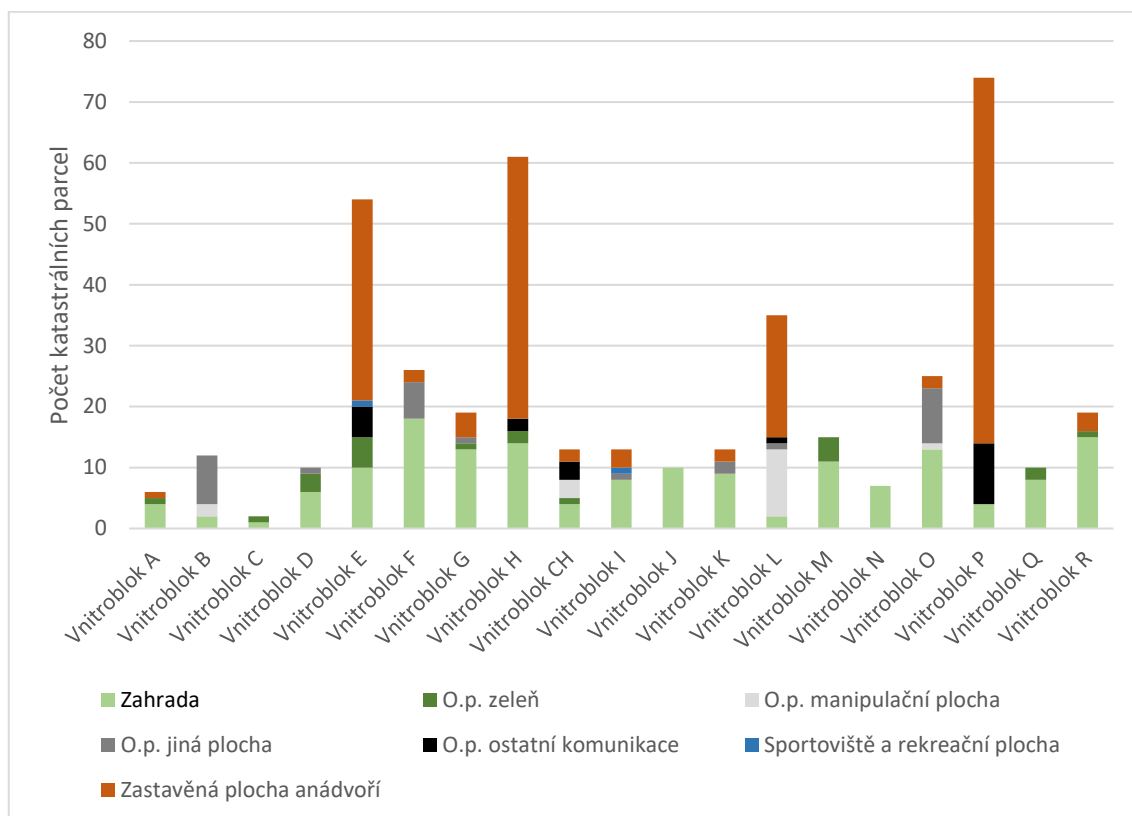
*Hodnoceno na základě srovnání jednotlivých vnitrobloků mezi sebou

**Vysoká – nízký počet parkovacích míst s možností využívat prostranství vnitrobloku; průměrná – počet parkovacích míst zabírá částečně plochu vnitrobloku, které se již nedá jinak využít; nízká – velká většina plochy je zabrána parkovacími místy, prostor vnitrobloku je jinak nevyužitelný

***Vzhledem ke srovnatelně kvalitní automobilové dopravě, bude měřena dostupnost k MHD. Vzdálenost bude měřena od nejvzdálenějšího bodu vnitrobloku k nejbližší zastávce MHD. Vzdálenosti všech zastávek MHD jsou velmi nízké hodnocení je vztaženo k ploše zájmového území. Vysoká – do 150 m, průměrná – 150 až 300 metrů, nízká – 300 a více metrů.

Zdroj: Vlastní zpracování dle výzkumu

Obrázek 27: Využití ploch katastrálních parcel

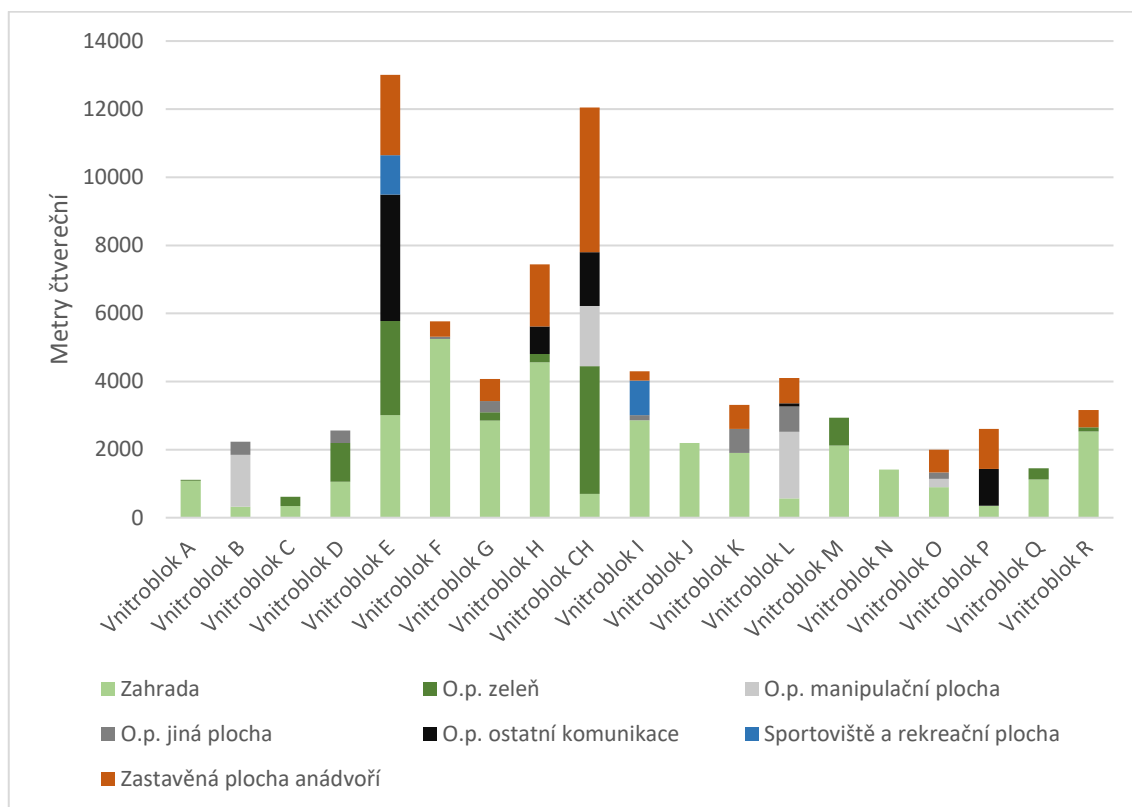

O.p. – ostatní plocha

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚZK (2024)

Graf znázorňuje jednotlivé vnitrobloky a rozdělení jejich katastrálních parcel podle formy využití těchto ploch v roce 2024. Katastrální území a jejich využití byly čerpány z katastrální mapy na ČÚZK. Mezi grafy lze pozorovat jasný rozdíl v počtu jednotlivých katastrálních parcel což představuje i výšku sloupců. Vnitrobloky s velkým množstvím katastrálních parcel často podléhají velkému množství zástavby. Tato zástavba je převážně tvořena parkovacími místy, garážemi, kůlnami nebo malými sklady. Tyto malé prvky zástavby rozbíjejí celistvost zeleně, která je většinou primárním pokryvem ploch katastrálních parcel i celých vnitrobloků. Vnitrobloky, které dle grafu nejvíce podléhají zástavbě jsou bloky E, H, L a P. V těchto blocích se vyskytuje nejvíce drobných jednotek zástavby, což však neznamená, že v nich zástavba tvoří většinový pokryv plochy.

Obrázek 28: Využití ploch katastrálních parcel v m²

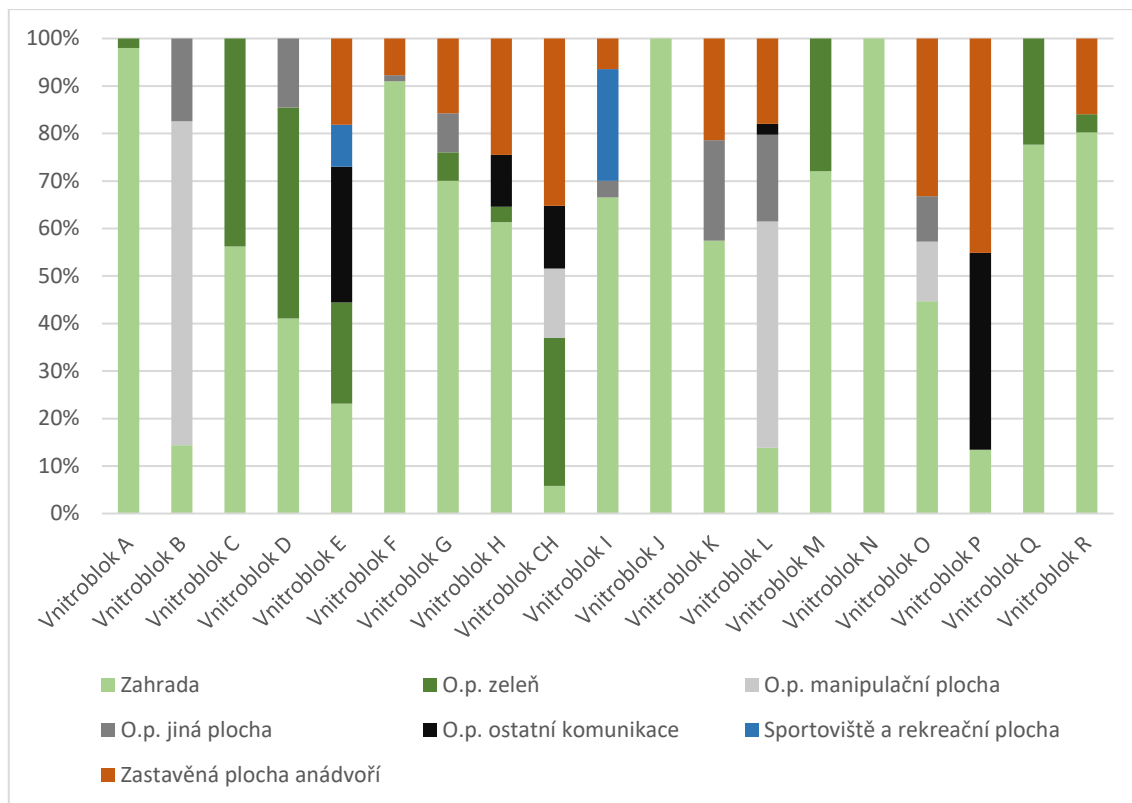
O.p. – ostatní plocha

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚZK (2024)

V tomto grafu jsou znázorněny jednotlivé formy využití vztažené k jejich rozloze. Graf lépe vypovídá o reálném rozdělení vnitrobloků. Rozlohou největší vnitrobloky jsou E, H a CH. Vnitroblok E poměrně koresponduje se svým zobrazením v obrázku 27, který znázorňuje využití ploch dle katastrálních parcel. To svědčí o jeho rozložení, které není pro využívání ploch vnitrobloku příliš vyhovující. Vnitroblok H naopak znázorňuje, že není příkladem nevyužívaného prostoru, jelikož jeho vzhled v obrázku 28 zřetelně prokazuje zastoupení zeleně, které předchozím grafu poněkud zaostávala. Třetím z největších tedy vnitroblok CH zde ukazuje v podstatě nejhorší poměr mezi množstvím zeleně a zástavbových ploch z velkých vnitrobloků. V tomto případě se jedná o již zmiňovanou Centrální výrobu jídel, která ploše tohoto bloku dominuje a zabírá nadměrný prostor. Opačným příkladem je vnitroblok P, který v grafu 1 působil dominantně s největším množstvím zástavby. V porovnání s ostatními vnitrobloky je však plocha zástavby spíše průměrná než jakkoliv extrémní. Z tohoto grafu by se dala také navrhnout jistá korelace mezi velikostí vnitrobloku a větší různorodostí jeho

využívání. Toto korelaci by se dala podpořit i co do kvality zeleně, která (kormě vnitrobloků B, L a P) je více zastoupena ve vnitroblocích s menší rozlohou.

Obrázek 29: Procenta zastoupení v plochách katastrálních parcel v m²

O.p. – ostatní plocha

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚZK (2024)

Graf znázorňuje procentuální zastoupení jednotlivých ploch na území vnitrobloků v metrech čtverečních. Tato forma objektivně znázorňuje zastoupení jednotlivých ploch v území nehladě na jejich velikost. Nejhůře hodnocený vnitroblok s obsahem nejmenšího množství zeleně je bezkonkurenčně vnitroblok P, u kterého tato plocha přibližně zabírá pouhých 14 %. Opačným případem je hned několik vnitrobloků, konkrétněji A, C, J, M, N a Q, které celý svůj prostor věnovali právě zelenému pokryvu.

Tabulka 3: Procentuální využití ploch vztážené k rozloze

Vnitrobloky	Využití vnitrobloků						
	Zahrady	OPZ	OPMP	OPJP	OPOK	SRP	ZPN
Vnitroblok A	98 %	1,9 %	0	0	0	0	0
Vnitroblok B	14,3 %	0	68,2 %	17,4 %	0	0	0
Vnitroblok C	56,2 %	43,7 %	0	0	0	0	0
Vnitroblok D	41,0 %	44,4 %	0	14,5 %	0	0	0
Vnitroblok E	23,1 %	21,2 %	0	0	28,5 %	8,8 %	18,1 %
Vnitroblok F	91,0 %	0	0	1,2 %	0	0	7,7 %
Vnitroblok G	70,0 %	6,0 %	0	8,1 %	0	0	15,7 %
Vnitroblok H	61,3 %	3,1 %	0	0	10,9 %	0	24,4 %
Vnitroblok CH	5,8 %	31,1 %	14,6 %	0	13,1 %	0	35,2 %
Vnitroblok I	66,5 %	0	0	3,5 %	0	23,5 %	6,4 %
Vnitroblok J	100 %	0	0	0	0	0	0
Vnitroblok K	57,4 %	0	0	21,1 %	0	0	21,4 %
Vnitroblok L	13,8 %	0	47,6 %	18,2 %	2,3 %	0	17,9 %
Vnitroblok M	72,0 %	27,9 %	0	0	0	0	0
Vnitroblok N	100 %	0	0	0	0	0	0
Vnitroblok O	44,7 %	0	12,5 %	9,5 %	0	0	33,1 %
Vnitroblok P	13,4 %	0	0	0	41,4 %	0	45,0 %
Vnitroblok Q	77,6 %	22,3 %	0	0	0	0	0
Vnitroblok R	80,1 %	3,8 %	0	0	0	0	15,9 %
Průměr	57,1 %	10,8 %	7,5 %	4,9 %	5 %	1,7 %	12,7 %

OPZ – ostatní plocha zeleň, OPMP – ostatní plocha manipulační plocha, OMJP – ostatní plocha jiná plocha, OPOK – ostatní plocha ostatní komunikace, SRP – sportovní a rekreační plocha, ZPN – zastavěná plocha a nádvoří

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČÚZK (2024)

Z tabulky je přehledně čitelné procentuální zastoupení jednotlivých typů využití plochy ve vnitroblocích zájmového území. Nejvíce zastoupeným typem využití plochy je zahrada, která v průměru pokrývá přes 57 % plochy ve vnitroblocích. Dalším nejvýznamnějším zástupcem je zastavěná plocha a nádvoří, většinu času tvořena malými garážovými stánkami, která průměrně zabírá necelých 13 % plochy vnitrobloků. Posledním typem využití plochy, který se v procentech pohybuje na dvojciferném čísle je ostatní plocha zeleň, která doplňuje hlavní pokryv zahrad a podporuje tedy kvalitní využívání ploch vnitrobloků. Na základě obrázku 29 a tabulky 3 je možno vnitrobloky rozdělit do skupin dle využití ploch jednotlivých vnitrobloků. Tři typy budou rozděleny dle zastoupení zelených ploch zahrad a ostatních ploch zeleně na vnitrobloky se zastoupením těchto typů využití pod 50 % jejich plochy, vnitrobloky přes 50 % využití těchto typů na jejich ploše a vnitrobloky se stoprocentním zastoupením zelených ploch na jejich území.

- **Vnitrobloky se 100 % zastoupením zeleně:** Jedná se konkrétně o vnitrobloky A, C, J, M, N a Q. Tyto vnitrobloky jde považovat za optimální příklad ve využití pokryvu jejich plochy. Společnou vlastností těchto bloků je malá rozloha, jelikož ani jeden z vnitrobloků nedosahuje větší rozlohy než 4 000 m². Tyto vnitrobloky také splňují společné hodnotící indikátory uvedené v tabulce 2 lépe než vnitrobloky ostatní.
- **Vnitrobloky s nadpolovičním zastoupením zeleně:** D, F, G, H, I, K a R jsou vnitrobloky na jejichž území lze vidět zeleň v nadpoloviční většině pokryvu jejich plochy. Většinově zastoupeným zástupcem na druhém místě po stále dominantní zeleni je již zmiňovaná a očekávaná zastavěná plocha a nádvoří. Tyto plochy jsou převážně tvořeny garážemi a malými stavbami, které rozbíjejí celistvost zeleně ve vnitroblocích. Bez těchto garáží a často ne příliš využívaných staveb, by se vnitrobloky, byly schopné obejít a prospělo by to jejich atraktivitě a estetice.
- **Vnitrobloky s podpolovičním zastoupením zeleně:** Zbylé bloky B, E, CH, L, O a P jsou vnitrobloky s nejhorším využitím jejich ploch. Na plochách s potenciálem pro rekreaci a odpočinek jsou povětšinou zaparkovaná auta, či příjezdová cesta ke starým garážím. Nejmenší zastoupení zeleně reprezentuje vnitroblok pokryt pouze příjezdovými cestami a velkým množstvím garáží tedy vnitroblok P. Ten se zastoupením zeleně 13,4 % může být použit jako modelový příklad špatně využitého vnitrobloku. Konkurentem by mohl být bez pochyb také vnitroblok CH,

který by měl pouze 5,8 %. Tomu však napomáhá započtení malého parku při Korandově ulici, díky kterému dosahuje pokryv jeho plochy zelení 36,9 %.

Vnitrobloky po rozdělení vytvořily tři skupiny s téměř stejným počtem vnitrobloků v každé ze skupin. Všechny vnitrobloky ve skupinách si nesou určité podobnosti jako jsou velikost vnitrobloku, veřejnost či soukromost a částečně i polohu v zájmovém území. V případě projevení zájmu o rekonstrukci nebo revitalizaci více vnitrobloků v oblasti najednou, by bylo adekvátní přihlížet k podobnosti mezi jednotlivými bloky. To by mohlo pomoci při projektování takovéto větší revitalizace a takovýto postup by vedl k ušetření času energie i finančních prostředků.

5 Návrh na zlepšení kvality pobytových funkcí

V rámci této kapitoly se zaměříme na případné možnosti zvýšení životní úrovně a zlepšení kvality pobytových funkcí v rámci urbanistického obvodu č. 004. Vzhledem k výsledkům hodnocení pobytových funkcí z tabulky 2 můžeme vidět, že vnitrobloky veřejně přístupné dopadly v hodnocení o poznání hůře než vnitrobloky soukromé, které se vyznačují vyšší úrovní bezpečnosti a komfortu.

Pro vnitrobloky soukromé s plnou zástavbou, by bylo v rámci zvýšení kvality pobytových funkcí vhodné zavést sdružení v podobě komunitního skupin, které se budou podílet na vzhledu, čistotě a zabezpečení jednotlivých soukromých zahrad a parků. Zlepšení by mohlo přinést také zavedení určitého fondu zaměřeného čistě na revitalizaci těchto soukromých prostor vnitrobloku, ze které by se mohla platit údržba, vybavení kvalitním mobiliárem, či pravidelné opravy. V případě soukromých zahrad s jedním vlastníkem nebo firmou vlastněným prostorem by se mohlo jednat o určitou formu dotace od města či kraje na pravidelnou údržbu.

Při otevřených vnitroblocích je tato problematika o něco složitější s větším množstvím variant. V případě vnitrobloku E se problémový stav veřejné plochy vnitrobloku řeší a bude v budoucnu řešit pomocí plánované revitalizace, která by měla přilákat větší návštěvnost a aktivitu tomuto prostoru. Společně s tím je městem podporovaná rekonstrukce městem vlastněných domů v tomto vnitrobloku. Tato revitalizaci je z objektivní hlediska hodnocena pozitivně a bude pro vnitroblok skutečně přínosem. Je otázkou, jak dlouho vydrží nově nainstalované prvky ve své původní podobě. Vnitroblok je částečně obýván problémovými obyvateli, kteří si takovýchto příležitostí často neváží. Zároveň zde vyvstává otázka ohledně parkovacích míst, která mají být v rámci revitalizace značně v prostoru vnitrobloku omezena. Zabraní plochy současných parkovišť zelení nebo sportovištěm, či relaxační zónou rozhodně napomůže zkvalitnění pobytových funkcí, avšak je otázkou, kde budou rezidenti vnitrobloku parkovat své automobily. Dnes můžeme předpokládat jedno vozidlo na jeden byt z čehož by mohlo vyplývat, že okolí vnitrobloku bude přeplněné auty z vnitrobloku.

Tématem pro změnu je také vnitroblok CH, na jehož ploše je hlavní dominantou budova uzavřené Centrální výdejny jídel. Na ploše této nevyužívané budovy, která rozhodně nepřidává na dobrém pocitu z vnitrobloku, by se mohlo zřídit velké množství různých

projektů, které by napomohli estetičnosti oblasti a celkové její atraktivitě. Jendou z variant, která by byla také nejjednodušší na zřízení, by mohlo být šterkové parkoviště, podobné tomu, co vzniklo po zbourání stavby na Denisově nábřeží v Plzni. Takovýto projekt by mohl značně vyprázdnit přeplněná parkoviště v ulicích zájmového území. Negativem by byla absence zeleně a jakékoliv atraktivnosti pro ostatní návštěvníky kromě rezidentů. Variantou, která by mohla sklidit více úspěchu by byl veřejně přístupný městský park. V urbanistickém obvodu č. 004 se nachází pouze jeden park, a to na Husově náměstí, ten je však rozměry velmi malý, a navíc se nachází na rohu dvou frekventovaných ulic. Park by tedy mohl do blokové zástavby přinést krásný nádech zeleně pro venčení domácích mazlíčků, dětské hry nebo odpočinek a relaxaci kolemjdoucích i rezidentů. Zároveň by tato oblast příjemně podpořila sportovně plánovanou revitalizaci v sousedním bloku E. Ze zajímavých variant pro využití plochy jsem bohužel musel vyřadit veřejnou plovárnu nebo bazén. Centrální výdejna jídel je v dnešní době určitou střechou pro atomový kryt, který by zřejmě kvůli výstavbě takového projektu nesměl být zastavěn zbourán či zrušen.

Posledním veřejně přístupným blokem je blok P. Zde je hlavním problémem kompletní zástavba plochy starými garážemi a celkový nedostatek parkovacích míst v okolí. Plocha této zastavěné části však není příliš velká, aby mohla sloužit kolemjdoucím a rezidentům jako veřejný park. V případě, že by se zde park podařilo zřídit, nebyl by ani tak velmi lákavý, protože vysoké budovy tohoto vnitrobloku nejsou v příliš dobrém stavu a rozhodně by nezvyšovali požitek z trávení volného času v parku. I přesto by této ploše rozhodně prospělo přidání zelených prvků, které jsou zde téměř vynechány.

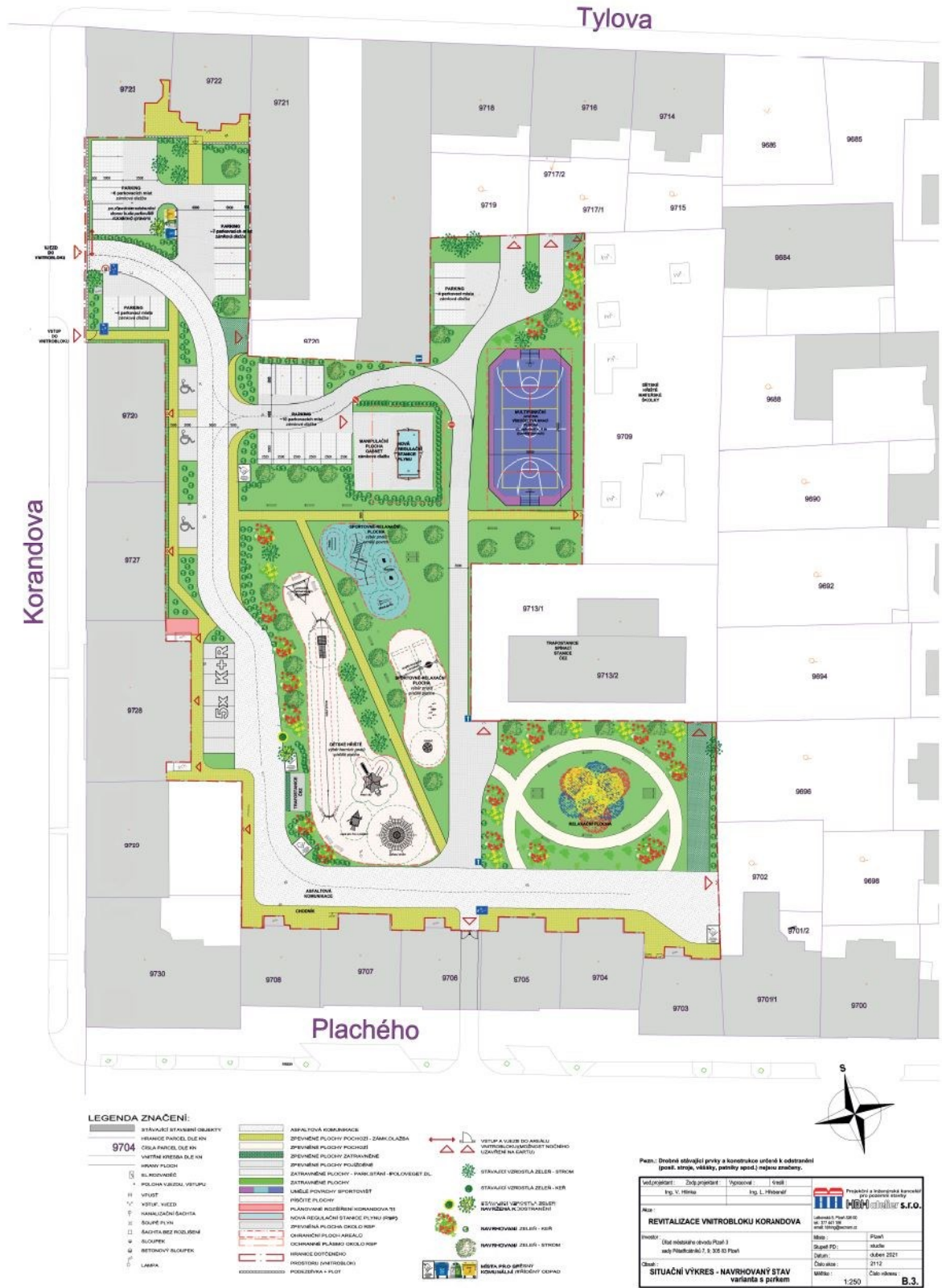
5.1.1 Revitalizace

Největší vnitroblok tohoto zájmového území již částečně prochází revitalizací. Jedná se o vnitroblok E, který se nachází mezi ulicemi Korandova, Plachého, Koperníkova a Tylova. Tento vnitroblok, jak už jsme mohli vidět v zhodnocení pobytových funkcí, nesplňuje tyto pobytové funkce příliš dobře a revitalizace prostoru spojená s jeho oživením je více než na místě. Tato revitalizace je součástí rozsáhlé rekonstrukce bytových domů vlastněných městem a je tedy její součástí. Tuto revitalizaci začal připravovat Městský obvod Plzeň 3, z důvodu celkové neupravenosti a životnosti vnitrobloku, která jak již bylo zmíněno, je za hranicí morální i technické a vnitroblok celý

je v dosti žalostném stavu. Veřejný prostor tohoto vnitrobloku je bohužel zatížen stavbami vedení vysokého napětí, středotlakého plynovodu a nevkusně vypadajícími garážemi u jednoho ze vstupů a některými budovami, ty je ale v plánu esteticky zachránit v rámci rekonstrukce budov nikoliv revitalizace vnitrobloku. Pokud by se garáže podařilo dostat do vlastnictví města, je v plánu jejich odstranění, které by přineslo zásadní změnu ve vzhledu vnitrobloku. Petr Baloun první místostarosta plzeňského centrálního obvodu říká o revitalizaci: „*V rámci řešení revitalizace vnitrobloku je preferováno jeho celkové zklidnění vůči stávajícímu stavu s velkým důrazem na relaxační a sportovní využití obyvatel a návštěvníků.*“ Odstranění těchto garáží by vedlo k možnosti parkování pouze v jedné ze vstupních částí vnitrobloku, ke kterému by mělo postačit, podle vizualizace, pouze 31 parkovacích míst. Dalšími možnostmi parkování by byla místa pro invalidy, konkrétně 3 a také parkoviště K + R pro nástup a výstup dětí z 16. mateřské školy, která se v tomto vnitrobloku, jak již bylo avizováno dříve nachází. Prostředek veřejného prostranství vnitrobloku je podle plánu určen dětskému hřišti s pěti různými formami prolézaček. Dále bude tato plocha obsahovat dvě relaxačně sportovní areály pro starší děti a dospělé, v rámci podpory sportu a aktivního využití tohoto veřejného prostoru. V zadní části od hlavního vjezdu do vnitrobloku by se mělo nacházet relaxační centrum s mobiliářem, který dnes nedosahuje dostatečného zastoupení, sloužícím k odpočinku relaxaci a komunitnímu setkávání. Největším projektem sportovního zaměření je pak plán na vybudování víceúčelového sportoviště s umělým povrchem s využitím pro kolektivní sporty, vybavené, dle vizuálu, brankami nebo basketbalovými koši. Tato sportovní plocha by se měla nacházet na dnes neudržovaném prachovo-stěrkovém parkovišti za spínací stanicí. Petr Baloun ještě k revitalizaci dodává: „*V rámci revitalizace dojde k celkové rekonstrukci povrchů vozovek a vybudování nové dešťové kanalizace, nicméně bude preferováno maximální možné zasakování a akumulace dešťových vod pro zajištění vhodných životních podmínek nově vysazené zeleně.*“ Vnitroblok v rámci revitalizace také nejspíš změní svoji klasifikaci z veřejného vnitrobloku na polo-veřejný, jelikož z dlouhodobých požadavků občanů na zvýšení bezpečnosti a klidu celé lokality bude vnitroblok připraven na zavedení tzv. režimového přístupu, kdy v nočních hodinách bude přístupný pouze pro obyvatele přilehlých domů (UMO, 2023). K plánu této revitalizace bylo svoláno také veřejné projednání s obyvateli vnitrobloku 28. července 2022, které

bylo dle slov Petra Balouna poměrně nečekaně hojně navštíveno a diskuse byla velmi aktivní, místy napjatá, ale velmi podnětná a plodná.

Obrázek 30: Plán revitalizace vnitrobloku Korandova

Zdroj: UMO3 (2023)

Kromě dalších menších rekonstrukcí budov v ostatních vnitroblocích, nebo zásahů jedinců do soukromých zahrad, je na programu revitalizace také sousední vnitroblok CH mezi ulicemi Korandova, Nerudova, Koperníkova a Plachého. Dominantní stavbou na pozemku je, jak již bylo zmíněno, budova Centrální výdejny jídel. Tato budova by měla být v nedaleké budoucnosti novým majitelem zbourána a měla by podpořit výstavbu dalších bytových domů a splynout tak zástavbou s okolními vnitrobloky (YouTube, 2022). Součástí rekonstrukcí je také oprava celé ulice Bendova, jejíž stav byl již dlouhou dobu poměrně nevyhovující. Ulice bude opravována na etapy z důvodu neochromení celkové dopravy v oblasti urbanistického obvodu č. 004. Rekonstrukce se nebude týkat pouze vozovky a k ní přilehlých chodníků a parkovacích míst, jednat se bude také o kanalizaci, osvětlení v ulicích a implementaci zeleně. Zeleň a osvětlení výrazně napomůžou příjemnému pohybu v ulicích, které ve velké části zájmového území nepůsobí příliš komfortně (Qap, 2023).

Diskuse

Praktická část této bakalářské práce vedla k naplnění tří předem určených cílů společně s praktickým ověřením informací získaných v rámci teoretické části o vývoji vnitrobloků, jejich pobytových funkcí a využití jejich plochy. Hlavním tématem praktické části práce byly právě pobytové funkce, prostor vnitrobloků a jeho využití.

Prvním cílem bylo charakterizovat vývoj zástavby v zájmovém území urbanistického obvodu č. 004. Toto prostranství v západní části centra Plzně bylo využíváno jako zemědělská plocha, která musela ustoupit před zástavbou. Vývoj zástavby byl ve sledovaném území pozorován od roku 1885 až 2019. Během tohoto období procházel vývoj různými rychlostmi zástavby. Největší nárůst přišel s nárůstem průmyslu, kdy bylo potřeba nabídnout ubytování dělníkům ze Škodových závodů.

Zhodnocení vybraných pobytových funkcí na základě terénního výzkumu a analýzy leteckých a 3D snímků vedlo k naplnění dalšího z cílů. Podkladem pro hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků byla upravená metodika podle Gehla (2011) a Štefla (2014). Hodnocení indikátorů, bezpečnost, komfort, požitek, dostupnost dopravy a parkovací místa, proběhlo v kombinaci faktorů odborných a subjektivních. Kvůli skutečnosti subjektivní části hodnocení nemusí odpovídat přesné realitě. Názor vychází i z důvodu omezených odborných znalostí v oboru, které jsou potřebné pro hodnocení pobytových funkcí a využití ploch vnitrobloků. Taktéž bylo hodnoceno využití ploch katastrálních parcel dle katastrální mapy. Zde se jednalo o zhodnocení míry zastoupení zeleně oproti ostatním typům využití pokryvu ploch. Hendrych a kol. (2018) píše, že zeleň dokáže, kromě množství dalších užitečných funkcí, zlepšovat kvalitu života ve městech a zhodnocovat přilehlé nemovitosti.

Z výzkumu pobytových funkcí vyšly vnitrobloky v zájmovém území spíše průměrně až negativně. Toto hodnocení silně podporují tři veřejně přístupné vnitrobloky E, CH a P, které funkce plní velmi podprůměrně. Naopak vnitrobloky A, C, a F vychází z průzkumu nejlépe s vysokou úrovní hodnocení hned u několika indikátorů.

Výzkumem využití jednotlivých ploch katastrálních parcel bylo zjištěno velké množství vnitrobloků s nadpolovičním pokryvem ploch zelení. Konkrétně se jednalo o třináct z devatenácti vnitrobloků, tedy dvě třetiny. Na rozdíl od hodnocení pobytových funkcí,

vychází z hodnocení využití ploch vnitrobloky v zájmovém území poměrně pozitivně. Je však nutno zmínit, že u vnitrobloků se zastoupením zeleně pod polovinu ploch dosahovala tato hodnota výrazně nižších hodnot.

Výsledky měření využití ploch katastrálních parcel ve vnitroblocích jsou v souladu s existujícími poznatky na obdobné téma. Kuncová (2022) ve své práci dospěla k výsledkům využití ploch katastrálních parcel na v sousední části města Plzně. Jedná se o část Jižního předměstí, která sdílí historii i typ zástavby se zájmovým územím této práce. V obou případech se jedná o zhruba 63–68% pokrytí ploch katastrálních parcel jednou z forem zeleně.

Pancová a Kebza (2021) hodnotí oblast zájmového území ve shodě s indikátory (primárně bezpečnost) s hodnocením pobytových funkcí vnitrobloků této práce. V práci hodnocená gentrifikace v oblasti, která nedosahuje příliš velkých hodnot, podporuje díky popisu dostupných služeb a podniků vyhodnocení pobytových funkcí vnitrobloků. V práci popisují dostupnost podniků, jako jsou večerky, restaurační podniky typu hospod a nonstop bary, které rozhodně nenapomáhají pocitu bezpečí při pohybu v zájmové oblasti nebo ve veřejných prostranství vnitrobloků.

Limitem studie je určitá nepřesnost ve výzkumu využívání ploch katastrálních parcel. Rozdílem je totiž zapsání ve zmíněné katastrální mapě a v reálném využívání jednotlivých území, která nemusejí být vždy shodná. Je tedy potřeba vnímat založení této praktické části na teoretickém rozvržení katastrálních map, které nekoresponduje vždy s reálným využitím.

Terénní výzkum, který byl proveden v rámci výzkumu pro zhodnocení pobytových funkcí jednotlivých vnitrobloků, přinesl velmi podrobné informace, týkající se vybavení vnitrobloků mobiliářem, jejich udržovanosti a čistoty. Zároveň pomohl získat informace o skrytých problémech, které by pouze při analýze leteckých snímků byly snadno přehlédnuty.

Práce by mohla déle sloužit jako podklad pro výzkum a porovnání ostatních měst se stejnou zástavbou ať už v Čechách nebo městech v ostatních zemích. Variantou je také podklad pro další studia, jako například, vývoj pobytových funkcí v čase, nebo dopad zeleně na pobytové funkce.

Závěr

V této bakalářské práci, bylo hlavním cílem zhodnotit pobytové funkce vnitrobloků v zájmovém území s lokací v západní části centra Plzně. K dostatečnému pochopení praktické části jí předcházela část teoretického rozboru, ve které byly podrobně popsány informace týkající se výzkumu. Jednalo se v první fázi o vysvětlení a definici pojmu vnitroblok, který celou práci provází. Jeho rozdělení podle přístupnosti a možnost vyplnění jeho prostoru zelení. Následovalo porozumění pobytovým funkcím, kterých je velké množství a každý z vnitrobloků může přinášet jiné kombinace těchto funkcí. Čtenář byl také seznámen s možnými důvody nevyužívání těchto vnitrobloků a s významem jejich případné revitalizace pro pobytové funkce a celkovou atraktivitu. Veřejný prostor byl vzhledem k otevřenosti několika vnitrobloků tématem, který bylo pro správné pochopení práce také nutno definovat, společně s přehledy zástavby a vývoje zástavby a demografického zastoupení v této oblasti.

Praktická část pak plynule navazuje na vysvětlenou teoretickou část seznámením se zkoumaným územím urbanistického obvodu č. 004, následované projekcí vývoje zástavby v průběhu historie. Vnitrobloky byly pak dále jednotlivě představeny a byly rozděleny do skupin s realizovaným terénním výzkumem a bez možnosti přístupu, kde se tento styl získávání informací nepodařilo provést. V obou případech byl výzkum doplněn analýzou leteckých snímků z GIS portálu města Plzně a 3D snímků z aplikace Google Earth. Po touto cestou úspěšném získání dat bylo možné provést hodnocení pobytových funkcí reprezentovaných pomocí vybraných indikátorů. Z vyhodnocení je zřejmé, že vnitrobloky plní tyto funkce spíše podprůměrně, ačkoliv u některých vnitrobloků, nebylo kvůli absenci terénního výzkumu možné některé indikátory prokazatelně vyhodnotit. Součástí empirické části je také výzkum využití jednotlivých ploch katastrálních parcel v jednotlivých plochách vnitrobloků. Výzkumem vzešlo najevo dominantní zastoupení zeleně v územích vnitrobloků, které se dá považovat za kladné v rámci atraktivity těchto ploch a možnosti kvalitnějších pobytových funkcí.

V závěru práce se autor věnuje návrhům, které mají potenciál vést oblast k zatraktivnění pro obyvatele i návštěvníky vnitrobloků a obecně zlepšit kvalitu pobytových funkcí v této oblasti. Zároveň představuje již schválené, probíhající či alespoň plánované formy

rekonstrukcí a revitalizací, které se oblasti týkají neb jsou v blízké budoucnosti plánované.

Seznam použitých zdrojů

- Anderle, J., Šimůnek R., Čada, V., & Vichrová, M. (2009). Historický atlas města Plzně. Plzeň, Česko: Statutární město Plzeň
- Bělohávek, M., Kuchynka, V., Špelda, A., Čepelák, V., Kovář, J., Spěváček, V., Suchá, M., Ungerman, Z. & Vodák, V. (1967). *Dějiny Plzně II – od roku 1788 do roku 1918*. Západočeské nakladatelství.
- Bernhardt, T. (2008). *Plzeň na historických plánech*. Nakladatelství Starý most.
- Cílek, V. (2017). *Vilové čtvrti v Praze: Historie a proměny*
- Couch C. & Fraser C. (2008). *Urban regeneration in Europe*. Wiley.
- Čada, V., Matušková, A. & Novotná (2007). *Geografie města Plzně* (3. vyd.). Západočeská univerzita.
- ČUZK (2024). *Katastrální území*. Dostupné 15. 4. 2024 z <https://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&MarWindowName=Marushka&MarQueryId=6D2BCEB5&MarQParam0=722120&MarQParamCount=1>
- David, I. (2019). *Rodinná zástavba v České republice: Trendy a výzvy*
- Dixon, M. (2013). Transformations of the spatial hegemony of the courtyard in post-soviet St. Petersburg. *Urban Geography*, 34(3), 353-375.
<https://doi.org/10.1080/02723638.2013.778663>
- Doležalová, P. & Zajíc, J. (2022). *Vnitrobloky – Od periferie k centru*. Praha: Vyšehrad.
- Doležalová, P. (2020). *Vnitrobloky jako místo setkávání a společenského života-Město pro lidi: Sociální aspekty veřejného prostoru*. Praha: ČVUT.
- Domanický, P. (2010). *Historický atlas města Plzně*. Město Plzeň.
- Frankbold (n.d.). *Public Space: A toolkit for inclusive design and governance*. Dostupné 11. 4. 2024 z https://publicspacestewardship.org/wp-content/uploads/docs/Task2_Mgmt-
- Gehl, J. (2011). *Cities for people*. Island Press.
- Gehl, J. (2012). *Města pro lidi*. Nadace Partnerství.
- Geoportál Plzeňského kraje (2024). *Všechny mapy*. Dostupné 14. 4. 2024 z <https://geoportal.plzensky-kraj.cz/portal/vsechny-mapy>
- Google Earth (2024). Plzeň. Dostupné 10. 4. 2024 z <https://earth.google.com/web/>
- Hendrych, J., Kupka J., Stojan D., Klingorová I., Kubátová Š. & Altukhová A. (2018). *Struktury urbanizované zeleně*. (1.vyd.). Praha, Česko: ČVUT
- Hlavatý, K. (2016). *Smišená zástavba: Klíč k udržitelnému rozvoji měst*

Horská, P., Maur, E. & Musil, J. (2002). *Zrod velkoměsta – Urbanizace českých zemí a Evropa*. Nakladatelství Ladislav Horáček-Paseka.

Hrubanová Š., D. (2013). *Principy formování zeleně jako součásti městského interiéru*. Ústav teorie Fakulty architektury Vysokého učení technického v Brně.

Jahnová, M. (2015). *Vnitrobloky jako specificky utvářený prostor*. [Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze]. Digitální knihovna Univerzity Karlovy v Praze.

<https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/71100>

Klimek, J. (2014). *Prostor převážně městský*. Dostupné 25. 1. 2024 z

<http://www.jklimek.cz/files/prostor.pdf>. 20. 11. 2014 20:00.

Kloda, M. (2013). *Deset důvodů pro městskou blokovou zástavbu*. Dostupné 25. 1. 2024 z <http://kloda.blog.respekt.ihned.cz/c1-59338370-deset-duvodu-pro-mestskou-blokovouzastavbu>.

Křivohlávek, M., Týcová, B. & Štědrá, K. (2020). *Živé vnitrobloky: jak si zamést před vlastním prahem a cítit se zase jako doma*. (1. vyd.). Praha, Česko: Odbor ochrany prostředí MHMP

Kuncová, L. (2022). *Vývojové a prostorové aspekty městské zeleně se zaměřením na vnitrobloky modelového území v Plzni*. [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni]. Digitální knihovna Západočeské Univerzity v Plzni.

<https://dspace5.zcu.cz/handle/11025/48759>

Marušková, R. (2017). *Revitalizace obytných vnitrobloků*. [Bakalářská práce, Mendelova univerzita v Brně]. Digitální knihovna Mendelovy Univerzity v Brně.

<https://is.mendelu.cz/zp/index.pl?podrobnosti=74104>

Melková, P., Raimanová, Ž., Kadlas, J., Frejlichová, K., Cach, T., Kulová, Z., Špičák, M., Špoula, Š., Harciník, J., Sitta, V., Žák, P., Švecová, S., Kundrata, M., Novotný, R. & Fialka, V. (2014). *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Kancelář veřejného prostoru, Praha.

Musil, J. (1967). *Sociologie soudobého města*. Praha: Svoboda.

Oldmapsonline (2024). *Maps of Pilsen*.

https://www.oldmapsonline.org/en/Plzen#bbox=13.26798778027296,49.677601312221896,13.475824780762196,49.80576412782398&q=&date_from=0&date_to=9999&scale_from=&scale_to=

Opendata (2024). Otevřená data města Plzně. Dostupné 14. 4. 2024 z

<https://opendata.plzen.eu/>

Pancová, A., & Kebza, M. (2021). Provinční gentrifikace v post-socialistickém městě: případ Plzně. *Geographical Information*, 25(1), 65-86.

Plzeň (2024). *Veřejné dokumenty*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://plzen.eu/urad/verejne-dokumenty/koncepcni-dokumenty/>

Pondělíček, M. (2012). *Zeleň v urbánním prostoru jako indikátor kvality života města*. [Doktorská práce, Vysoké učení technického v Brně]. Digitální knihovna Vysokého učení technického v Brně.

Proměny nadace Karla Komárka (n.d.). *Veřejný prostor*. Dostupné 11. 4. 2024 z <https://www.nadace-promeny.cz/>

Qap (2023). *Bendova ulice V Plzni prochází rozsáhlou rekonstrukcí za 50 milionů – AKTUÁLNÍ FOTKY*. Dostupné 12. 4. 2024 z <https://www.qap.cz/zpravy/clanek/bendova-ulice-v-plzni-prochazi-rozsahlou-rekonstrukci-za-50-milionu-aktualni-fotky-130342/>

Roberts P., Sykes H. & Granger, R. (2000). *Urban Regeneratio*. Sage Publications.

Slánský, K. (2013). *Vnitřní krajina měst a celoměstské systémy zeleně*. Dostupné 20. 1. 2024 z http://home.czu.cz/storage/59004_001_ZPK%203-2013.pdf

Sojková, E. & Klesebauer, Z. (2008). *Metodika regenerace obytného vnitrobloku. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví*. Průhonice.

Staňková, J., Štursa, J. & Voděra, S. (1991). *Pražská architektura*. Praha tiskařské závody.

Šilhánková, V. (2003). *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. (Vyd. 1.). Brno: Vysoké učení technické.

Šimůnek, R. (2009). *Historický atlas měst České republiky*. Historický ústav Akademie věd ČR.

Špaček, O. (2012). Česká panelová sídliště: faktory stability a budoucího vývoje. *Sociologický časopis*, 48(5), 965-988.

Ulrich, P., Domanický, P., Domanický, P., Mergl, J., Rund, M., Ryšavý, R., Synková, J., Wasková, M. & Zikmund-Lender, L. (2009). *Slavné vily Plzeňského kraje* (1. vyd.). Praha: Foibos.

UMO3 (2023). *Veřejné projednání revitalizace vnitrobloku Korandova*. Dostupné 11. 4. 2024 z <https://umo3.plzen.eu/zivot-v-obvodu/aktualne-z-obvodu/verejne-projednani-revitalizace-vnitrobloku-korandova/>

Veverková, T. (2021). *Vnitrobloky jako potenciální prostor pro veřejnost*. [Diplomová práce, Univerzita Karlova v Praze]. Digitální knihovna Univerzity Karlovy.

YouTube (2023). *Plzeň známá neznámá 57/99 Centrální výrobná jídel*. Dostupné 13. 4. 2024 z <https://www.youtube.com/watch?v=gd98uDCHyJw>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vybrané indikátory kvality pobytových funkcí v jednotlivých vnitroblocích zájmového území	25
Tabulka 2: Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků v zájmovém území	57
Tabulka 3: Procentuální využití ploch vztahené k rozloze	61

Seznam obrázků

Obrázek 1: Poloha zájmového území	28
Obrázek 2: Vnitrobloky v zájmovém území k 29.3.2024.....	29
Obrázek 3: Historické znázornění zástavby Urbanistického obvodu č 004 z roku 1885	32
Obrázek 4: Historické znázornění zástavby Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1920	32
Obrázek 5: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1947	33
Obrázek 6: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 1998	34
Obrázek 7: Letecký snímek Urbanistického obvodu č. 004 z roku 2021	35
Obrázek 8: 3D snímek vnitrobloku A z roku 2024.....	37
Obrázek 9: 3D snímek vnitrobloku B z roku 2024	38
Obrázek 10: 3D snímek vnitrobloku C z roku 2024.....	39
Obrázek 11: 3D snímek vnitrobloku D z roku 2024.....	40
Obrázek 12: 3D snímek vnitrobloku E z roku 2024	42
Obrázek 13: 3D snímek vnitrobloku F z roku 2024	43
Obrázek 14: 3D snímek vnitrobloku H z roku 2024.....	44
Obrázek 15: : 3D snímek vnitrobloku CH z roku 2024.....	45
Obrázek 16: 3D snímek vnitrobloku K z roku 2024.....	46
Obrázek 17: 3D snímek vnitrobloku L z roku 2024	47
Obrázek 18: 3D snímek vnitrobloku M z roku 2024	48
Obrázek 19: 3D snímek vnitrobloku P z roku 2024	49
Obrázek 20: 3D snímek vnitrobloku R z roku 2024	49
Obrázek 21: 3D snímek vnitrobloku G z roku 2024.....	51
Obrázek 22: 3D snímek vnitrobloku I z roku 2024	52
Obrázek 23: 3D snímek vnitrobloku J z roku 2024	52

Obrázek 24: 3D snímek vnitrobloku N z roku 2024.....	53
Obrázek 25: 3D snímek vnitrobloku O z roku 2024.....	54
Obrázek 26: 3D snímek vnitrobloku Q z roku 2024.....	55
Obrázek 27: Využití ploch katastrálních parcel.....	58
Obrázek 28: Využití ploch katastrálních parcel v m ²	59
Obrázek 29: Procenta zastoupení v plochách katastrálních parcel v m ²	60
Obrázek 30: Plán revitalizace vnitrobloku Korandova.....	68

Abstrakt

Souček, J. (2024). *Hodnocení pobytových funkcí vnitrobloků v západní části centra Plzně*. [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: vnitroblok, pobytové funkce, hodnocení, zeleň

Bakalářská práce je zaměřena na vývoj zástavby vnitrobloků, hodnocení pobytových funkcí a využití ploch vnitrobloků v zájmovém území v Plzni. Cílem práce bylo analyzovat vývoj zastavění vnitrobloků v tomto území, hodnotit pobytové funkce těchto vnitrobloků, zhodnotit využití jejich ploch a přijít s adekvátním návrhem na zkvalitnění pobytových funkcí. Z výzkumu byla zjištěna různorodá vývojová linka zástavby vnitrobloků a také průměrná až podprůměrná kvalita pobytových funkcí této oblasti. Současně bylo zjištěno a porovnáno využití ploch vnitrobloků se zaměřením na zeleň. V závěru jsou diskutovány výsledky empirické části bakalářské práce, uvedení limitů a silných stran práce a možnosti provedení dalšího výzkumu v problematice pobytových funkcí vnitrobloků ve velkých městech Česka nebo zahraničí.

Abstract

Souček, J. (2024). *Evaluation of residence functions of courtyards in the western part of the center of Pilsen*. [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: courtyard, residence functions, evaluation, greenery

The bachelor's thesis is focused on the development of courtyard blocks, the evaluation of residential functions and the use of courtyard blocks in the area of interest in Pilsen. The aim of the work was to analyze the development of the construction of courtyard blocks in this area, to evaluate the residential functions of these courtyard blocks, to evaluate the use of their areas and to come up with an adequate proposal for improving the quality of residential functions. The research revealed a diverse line of development of the courtyard blocks as well as an average to below-average quality of residential functions in this area. At the same time, the use of the areas of the inner blocks with a focus on greenery was determined and compared. In the conclusion, the results of the empirical part of the bachelor's thesis are discussed, the limits and strengths of the work are presented, and the possibility of conducting further research into the issue of residential functions of courtyards in large cities in the Czech Republic or abroad.